

91474

6

Б70705

А. РОТТ
ПРИ ВІДКРИТИХ
ДВЕРЯХ

ЮРИДИЧНЕ ВИДАВНИЦТВО ННЮ УСРР
ХАРКІВ—1930

6659

Ціна 20 коп.

ГОЛОВНИЙ СКЛЕП ВИДАВНИ
Харків, вул. Артема, 31

ПРОРОКЪ

1866

А. РОТТ

34

ПРИ ВІДКРИТИХ ДВЕРЯХ

35

З ПЕРЕДМОВОЮ
ЧЛЕНА КОЛЕГІЇ НК РСІ УСРР
А. І. НОВІКОВА

ЮРИДИЧНЕ ВИДАВНИЦТВО НКЮ УСРР
ХАРКІВ — 1930

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА К. В. У.
Inv. № 91474

58 64

Бібліографічний опис цього видання
вміщено в „Літописі Українського
Друку“, „Картковому репертуарі“ та
інших покажчиках Української Книж-
ковї Палати.

„Укрполіграфоб'єднання“
Третя Друк. ім. Фрунзе,
Харків. Донець-Захарж. 6.
Укрголовліт 2893
Зам. 1400. Прим. 15.000.

П Е Р Е Д М О В А

Цінність цієї книжки полягає, головним чином, в тому, що в ній у популярнім викладі змальовано діяльність Бюра скарг Робітничо-селянської інспекції так, як вона є в дійсності.

Робота бюр скарг РСІ має на своєму шляху чимало перешкод. Основна з них — це опір, що його чинить апарат радянських установ в особі тих, що за часи існування радянської влади ще й зараз не врозуміли радянських методів вирішення справ, всіляким заходам, що їх застосовують бюра скарг.

Ця перешкода зводила на нівець всю роботу бюр скарг, коли вони процювали тільки силами свого штату. Зараз значно покращало. Штат Бюра скарг — в маси. Через такий штат бюра скарг мають можливість, й фактично це здійснюють, виявляти хиби в усіх ланках радянського апарату, а також і тих, хто чинить опір заходам до усунення їх. Зв'язок з своїм масовим штатом бюра скарг здійснюють щоденно. Робітники фабрик, заводів, активні службовці, легка кіннота шлють своїх представників для участі в розслідді та вирішенні скарг працюючих. Ця робота зараз розгортається. Вона охоплює щораз більше

і більше робітників з виробництва. Тим самим усувається тяганина з вирішенням різних питань.

Будівництво радянського апарату, поліпшення його діяльності може бути тільки тоді, коли в цій роботі візьмуть участь широкі кола працюючих. Тому кожний робітник повинен вважати за свій громадський обов'язок повідомляти орган РСІ про хиби, що він помічає в окремих ланках радянського апарату.

А. Новіков

ЯК ПРАЦЮЄ БЮРО СКАРГ РСІ.

Виконуючи директиви партійних з'їздів, бюро скарг Робітничо-селянської інспекції перебудували свою роботу, взявши напрямок на залучення до неї широких шарів працюючих. Залучення до безпосередньої роботи бюр скарг робітничих засідателів, організація довкола розгляду скарг лігкої кінноти, практика прилюдних засідань та популяризація завдань бюро скарг в пресі, — усі ці заходи створили робітничий актив, який допомагає Робітничо-селянській інспекції у її повсякденній роботі. Центральне бюро скарг приділило чимало уваги роботі інструктування робітничого активу, для чого розподілило добровільців на групи по окремих галузях народного господарства та радянського будівництва, поставило на чолі груп інспекторів, які весь час інструктують притягнених робітників. Такий розподіл добровільців по групах дає можливість кожному з них спеціалізуватися в певній галузі роботи. Щодня скарги та заяви, що надходять до РСІ, розподіляються між інспекторами, з яких кожний має свій актив добровільців, з якими постійно працює; заяви та скарги інспектор розподіляє між добровільцями, заздалегідь виробляє для них робочий програм, інструктує їх і встановлює певний строк для закінчення розслідування. Напрямою береться завжди такий, щоб добровілець звертав увагу не тільки на моменти, що порушили приватні інтереси скарга-

ника, але й, головним чином, на виявлення хиб в роботі радянського апарату.

Набір добровільців провадився спочатку через оголошення широкого запису осіб, що бажають брати участь у роботі РСІ, але ж у дальнішому практика використання добровільців виявила, що ця метода не дає позитивних наслідків, так у відношенні соціального добору добровільців, як і якості їхньої роботи. Крім того, були випадки, що низка осіб записувалася до активу РСІ лише для використання цього в особистих інтересах, наприклад: громадянин Козинець, що одержав доручення від Центрального бюро скарг про провадження розсліду скарги на затримку виконання замовлення в одному з трестів м. Харкова, замість цього поїхав до Ізюму, де, посилаючись на зазначене доручення Бюро скарг, оголосив себе членом РСІ та вимагав допустити його до обслідування місцевих установ. Відома річ, що такого „активіста“ зразу викрито, але ж цей приклад та декілька ще подібних примусили Центральне бюро скарг змінити методу добору добровільців, з тим, щоб таких обиралося на пленумах завкомів та інших громадських організацій, фабрик та заводів. Зараз актив РСІ складається з робітників, обраних для роботи в РСІ, за винятком окремих фахівців, що їх персонально притягається до тієї чи іншої роботи. Центральне бюро скарг, крім того, організувало низку робочих бригад з робітників великих підприємств міста Харкова, як-то: ХПЗ, Депо Жовтень, Серп і Молот, ДЕЗ, які беруть участь в щоденній роботі РСІ.

ТИПИ СКАРЖНИКІВ.

Прийом відвідувачів у Бюрі скарг.

Велике місце в роботі Бюра скарг посідає особистий прийом відвідувачів, які щодня з'являються особисто до Бюра зі своїми справами. Прийом у Центральному Бюрі скарг завжди проводять члени Центральної Контрольної Комісії, які уважно вислухують скаржників та дають напромак їхнім справам.

З якими тільки скаргами та заявами не звертаються до Бюра скарг — тут і про пенсію, земельні справи, податкові справи, трудові, житлові, судові і т. інш. Ось цікава постать селянина. Йому мабуть за сімдесят років, сива борода від старости дуже пожовтіла, весь згорблений, ледве пересуває ноги. В нього справа про спір зі своєю родиною. Він років з п'ять тому поділив своє господарство поміж синами, які зобов'язалися годувати його до смерті; поки сини не поженилися все було гаразд, зараз же жінки синів не дають йому їсти, женуть його з хати і навіть, користуючись його слабкістю, б'ють його. Старий за допомогою знайомих звернувся до судових установ за захистом, алеж справа просувається занадто довго і у нього немає більш сили, як він сам каже, терпіти знущання. Старий навіть плаче — „для чого я робив все життя, а зараз не дають куска хліба“. Звичайно, що Бюро скарг зараз же ржило заходів, щоб усунути тяганину з роз-

в'язанням його справи та, крім того, через громадську організацію села вплинули на синів старого, щоб вони припинили знущання.

Ось друга постать, в якій зразу навіть без довідку можна пізнати „бувшого“—в нього справа пенсійна. Якимись-то способами він протягом декількох років одержував за свої заслуги за часів царату пенсію від радянської влади, зараз його викрито й з пенсії знято. Він апелює, й заява його наповнена переліком його заслуг. Він і такий, і сякий, служити царатові його приневолила бідність, але ж він завжди був душею з пролетаріатом. Переглядають його документи і тут же виявляється, що бідність, яка приневолила його служити царатові, складалася з двох великих будинків у місті та декількох десятків десятин землі на селі. У проханні про поновлення пенсії цій постаті рішуче відмовляється.

Ось з'явилася жінка—її молоде на вигляд обличчя вже носить на собі ознаки тяжких переживань, на руках у неї дитина, вона скаржиться на тяганину судового виконавця, що, не зважаючи на вирок суду про стягнення аліментів з дружини, що покинув її з дитиною, тягне цю справу, через що вона голодує. Вона з плачем благає вжити якихось заходів до усунення тяганини. Розмова телефоном з судовим виконавцем, попередження його про притягнення до відповідальності за тяганину зразу розв'язує справу. Жінка задоволена. Через декілька днів бюро скарг одержало від неї листа, де вона дякує за допомогу й зазначає, що вона дала вже раду декільком жінкам звернутися по допомогу до РСІ.

Хтось у черзі відвідувачів хвилюється: виявляється, що один хоче зайти до кімнати, де провадиться прийом, позачергою, його не пускають. Він все ж намагається пройти та зазна-

час, що в нього дуже термінова справа. Відвідувачі хором відповідають, що в них не менш термінова справа. Втручання секретаря бюро скарг припинює спірку. Виявляється, що це робітник, якого відраджено від групи інших робітників зі скаргою на невірне переведення з ними розрахунку за роботу. Робітники відмовилися одержати зарплатню й надіслали його як уповноваженого до Бюра скарг з проханням негайно вислати комісію для перевірки розрахунку. Прохання задовольняється — негайно посиляється активіста РСІ на місце пригоди для з'ясування справи. Виявляється, що через недбайливе ставлення бухгалтерії трапилася помилка, яку з допомогою профспілки та представника бюро скарг виправляється, а справу про винних у припущенні помилки передається на розгляд робочих засідателів Бюра скарг.

Ще постань — громадянин К. скаржитися на неправильне звільнення з роботи. „Я активіст, робкор, критикував дії адміністрації робітничого кооперативу, де я працював за продавця, і за це мене звільнено“. З уважністю розглядають документи громадянина К. Виявляється, що його справу вже розглядалося в розціночній комісії, округовому відділі праці, Трудсесії, нарсуді, округовому суді, округовій прокуратурі та профспілці. Всі ці організації відмовилися його захищати з мотивів, що він недбайливо ставився до своїх обов'язків. Гр. К. заперечує це, зазначаючи, що всі постанови цих органів складені на підставі інформацій завідувача крамниці, що переслідував його за викривну діяльність. Заяву гр. К. приймається. За нею буде зроблено додаткове розслідування, після чого справу буде вирішено.

— Чия черга. Заходьте! — викликає член Центральної Контрольної Комісії. Тут входить службовець С.,

він прохає вибачення, але ж він хоче заявити про хиби в роботі одної торговельної організації так, щоб його прізвище не було викрито. Одержавши обіцянку зав. бюро скарг про те, що його прізвище буде схоронено в тайні, він розповідає про низку зловживань в організації, де він працює. Факти, про які розповів т. С., такі обурливі, що негайно робиться розпорядження інспекторові негайно завести справу. Розслідування стверджує ці факти й винних у зловживаннях притягається до суворої відповідальности.

Знову селянин, т. Свитайло, молодий, повний сил хлопець. Він скаржитись на біржу праці. „Справа в тому, розповідає членові Бюро скарг т. Свитайло, що я дуже цікавлюсь електробудівництвом. Маю декілька своїх винаходів у цій галузі, але ж в себе на селі не можу застосувати свого досвіду. Прийшов я, каже т. Свитайло, на завод ДЕЗ в Харкові, розказав інженерові про мої роботи та попросився, щоб мене взяли на службу на завод, хоч чорноробом. Інженер згодився мене прийняти, але ж каже, що треба, щоб тебе надіслала біржа праці. Пішов я на біржу, а там кажуть: „оскільки ти не маєш стажу праці з найму, надіслати тебе не можемо“. А звідки я можу мати стаж праці з найму, коли мені зараз 22 роки й весь час я працюю в сільському господарстві свого батька—середняка. Порадив мені якийсь чоловік звернутися до спілки металістів. Пішов туди. Плентався од столу до столу добрих дві години, поки знайшов товариша, що дав згоду прийняти мене на завод ДЕЗ, але ж цим тяганина не скінчилася. Біржа праці, не зважаючи на підтримку профспілки та згоду заводууправління ДЕЗ, на роботу мене не посилає. Не знаю, що зараз мені й робити, бо їхати додому ніяк не хочеться. Допоможіть, Робітничо-

селянська інспекція, хоч ви“. Тов. Свитайлові допомогли негайно. Зразу ж телефоном було запропоновано біржі праці надіслати його на роботу до заводу ДЕЗ. „Іди, хлопче, працюй на користь радянській владі“—так закінчив розмову з т. Свитайло член центрального бюро скарг, тов. Дубовий.

Прийом триває далі.

Входять зразу чоловік п'ять. Це студенти індустріально-технічних ВУЗ'ів, що їх законтрактували трести для роботи в своїх підприємствах. Трест, розповідає один з студентів, не виконує своїх зобов'язань, що він взяв на себе за договором з нами. Тут всі студенти не витримують та зразу всі продовжують розповідати, що трест не забезпечує їх відповідною літературою та не дає грошей на придбання такої, через що вони не можуть спокійно працювати в ВУЗ'і, а примушені бігати розшукувати книжки, що кепсько відбивається на учобі. Телефоном справу з'ясовується.

Трест одержує зауваження й студенти задоволені.

На черзі вельми підозрілий суб'єкт. Вся його постать свідчить за те, що це особа з числа тих, що зазирають на те, що кепсько заховано. Розмовляючи, він обдає члена Бюро скарг перегаром сивухи. Він просить про допомогу. Вже три дні нічого не їв. „Краще-б ти їв би, ніж пив“ подає репліку член бюро“. Постать соромливо ховає очі й потроху непомітно покидає кімнату.

Як у кіно-фільмі одна особа змінює одну. Всі скаргяться, просять, заявляють, всі вимагають заходів, задоволення, пояснень або нічого не вимагають, а тільки розповідають про своє вражіння від роботи тої чи іншої ланки державного апарату.

Ось, наприклад, лікар З. Він приїхав з Мелітопольщини лікуватися. Між іншим зайшов до Бюро скарг розповісти про своє незадоволення діями

голови райвиконкому району, де він працює як лікар. Т. З. людина, на перший погляд, зовсім хвора. Він розповідає з перервами, поміж якими сидить з закритими очима й нібито спить. Його не турбують. Дають змогу висловитися. З великим трудом можна зрозуміти, що голова райвиконкому на Мелітопольщині зробив розпорядження про зруйнування будинку, якого почало будувати ще старе земство для школи. Населення страшенно обурилося на райвиконком, за це і доручило т. З., коли він їхав до Харкова, поскаржитися на райвиконком у робітничо-селянську інспекцію. Т. З. розповідає, що населення села, де розташовано будинка, добровільно зібрало кошти на закінчення будівництва цього будинку під школу, але ж, не зважаючи на це, райвиконком зробив розпорядження, щоб розібрати вже складені стіни. Селяни села Лозанівки відмовилися розібрати. Запрохали робітників з інших місць, причому на цей день, каже лікар З., розібрано вже двадцять вісім тисяч штук цегли, розбирати було занадто тяжко, бо цегла добре зацементована, наслідком цього довелося виривати цілі стіни і відсоток браку сягав 40—50%. Не зважаючи на те, що повідомлення т. З. було нічим не обґрунтоване та сам він робив вражіння хорої людини, Бюро скарг зробило телеграфне розпорядження Мелітопольській РСІ припинити руйнацію школи та винних притягти до відповідальності. Як потім виявилось, всі факти, що їх зазначив лікар З., ствердилися та винних притягнуто до відповідальності.

Дзвонить телефон. Викликають члена Бюро скарг. Телефоном розповідають, що в помешканні Центрального статистичного управління все наповнено димом через ненаалагодження парового опалення. Домоуправління будинку, де міститься ЦСУ, не вживає ніяких заходів, щоб врегулювати справу.

Робочий день в кімнатах, де єдим, зірвано. Зразу ж телефоном робиться розпорядження про негайне врегулювання цієї справи.

Ввічливо кланяючись, входить в європейським одязі людина. Як виявляється це викладач одного з Харківських ВУЗ'ів; т. М.; він просить його уважно вислухати та допомогти в його справі. Тов. М. починає здалека. „Я, каже, сам з робітників. Працюючи в наймах, я екстерном закінчив середню освіту; ще в ті часи мене вважали за революціонера, через що до університету мене прийнято тільки завдяки протекції знайомого професора. Після закінчення ВУЗ'у, продовжує т. М., я залишився для наукової праці при університеті. Зараз маю двадцятирічний стаж викладача вищої школи, але ж весь час моєї праці, в тому числі й зараз, мені роблять перешкоди в моїй науковій роботі. Мене ненавидять за те, що я пролетар. З одного ВУЗ'у вижили і тут зараз теж намагаються це зробити. Я людина тверда, але ж й у мене іноді бувають думки про безплідність моїх старань довести бюрократизм з установ, де розв'язувалась моя справа, свою правоту. Я вимагаю, щоб найдетальніше розслідували мою справу і щоб врешті сказали, чи можу я працювати як науковий робітник, чи треба мені покинути цю роботу. Т. М. обіцяно, що його справу буде розслідувано.

З шумливим галасом входять двоє — чоловік зі своєю жінкою. Він типична постать купецького приказчика, що за часів царату витрачав свій вільний час на роботу в спілці „Руського народу“. Вона типична постать міщанки, що заповнює свій досвід лусканням насіння та пльотками на задвірках. Їх обох засуджено до примусової праці за хуліганство та ангісемітизм. Касаційна інстанція вирока затвердила. Але ж вони не задоволені. Вима-

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА Х.Д.У.

Інк. №

91924

Українського Інституту
МАРТЕН 1937

17

У Н. М.

гають додаткового розслідування та зазначають, що вони не тільки не антисеміти, а навпаки євреї їх сами найліпші приятелі. Підчас розмови їх з членом бюро скарг у кімнату входить інспектор бюро, який пошепки повідомляє, що ці саме „громадяни“, чекаючи на свою чергу в приймальні, висловлювалися, що „жиди всю владу забрали в свої руки і від того нам руським так кепсько.“ Скаржникам дається пояснення, що вирок суду є остаточний.

— Заходьте, чия черга!— знов запрошує член Бюра скарг т-в, що чекають в приймальні. Заходить група селян. На запитання, в якій вони справі, один з селян подає засмальцованого папірця. Член бюро просить розповісти справу своїми словами, мовляв, папери розглянемо, коли побалакаємо. Алеж селяни настоюють — „прочитайте, будь ласка, наш документ, бо це є наше повноваження“. Член бюро скарг читає папірця, в ньому зазначено, що ця група селян є уповноваженими від земгромади звернутися до Робітничо-селянської інспекції з проханням у справі про примушення правління залізниці перевести роботи по розчищенні русла річки в районі їх села. „Ну, розповідайте справу, каже член бюро скарг, перечитавши повноваження та сідайте“. Перебиваючи один одного, почали селяни розповідати. Залізниця, кажуть вони, переводить в районі нашого села будівлю нового залізничного шляху. В зв'язку з будівельними роботами замулено нашу річку; ми прохали залізницю за свій рахунок перевести очищення річки, алеж залізниця відмовляється. Селянство дуже цим незадоволено і просить Робітничо-селянську інспекцію вжити заходів. Член бюро звернув велику увагу на таку групову заяву та оскільки селяни приїхали здалека, негайно викликав представника залізниці і тут разом з селянами дійшли до згоди, що значну частину витрат

бере на себе правління залізниці, алеж й селяни зобов'язані допомогти залізниці провести роботу по очистці річки. Селяни задоволені, їм пояснюється, що в випадках, коли в них є скарги на центральні установи, що містяться в Харкові, щоб не витратити коштів земгромади на переїзд, краще написати до Центрального бюро скарг листа та кинути його до поштової скриньки без марки. Наслідки будуть такі ж, як і від особистого проїзду до Харкова. Селяни уважно записують адресу.

І так щодня, без перерви. Прийом зтягується значно пізніше встановлених годин для роботи в установах, бо приймають всіх, хто в даний день прийшов до Бюро скарг. Блимають обличчя, постають, життєві справи перемішуються з державними, плач незадоволеного змішується з радісною усмішкою задоволеного. Все вбирає в себе Бюро скарг і так чи інакше розв'язує.

— Чия черга, заходьте...

ЗАСІДАННЯ БЮР СКАРГ

З метою втягнення широких мас працюючих до розгляду скарг і заяв, бюро скарг значну частину своєї роботи перенесли на зібрання робітників фабрик і заводів, де в обговоренні кожної справи бере участь усякий, що є на зборах.

Це не звичайний суд, ніяких процесуальних норм тут не додержується. Кожний робітник може давати запитання, висловлюватися з приводу тих чи інших фактів та вносити свої пропозиції щодо вирішення справи.

Докладає справу в засіданні завжди активіст РСІ, що розслідував її, після чого заслуховується обвинувачених та нарада робітничих засідателів вирішує справу. Засідання Бюра скарг карають в порівнянні з народніми судами значно м'ягше. Вищий захід кари, що її застосовують бюро скарг, є зняття з посади з заборонаю займати відповідальні посади, на строк або назавжди, але ж буває так, що для конкретних носіїв бюрократичного зла суд робочих засідателів страшніший, ніж судово-слідчі органи, бо на відкритому засіданні Бюра скарг якогось бюрократа робітники так беруть в роботу, що він не знає куди й діватися.

Особливу увагу робітників викликають на таких засіданнях справи про виробничу тяганину, пенсійні та трудові справи. Часто-густо в наслідок розв'язання окремих скарг Бюро скарг ухвалює за

ініціативою робітників постанови про корінну зміну порядку розгляду тих чи інших питань.

Практика роботи бюр скарг довела, що велику увагу робітників притягають справи у скаргах, що надходять до бюро скарг про хиби в роботі підприємств, де вони самі працюють. Можна навести багато прикладів, коли після засідання бюро скарг на підприємстві значно підсилювалася активність робітників щодо виявлення хиб в роботі даного підприємства, наприклад: Центральне бюро скарг одержало відомості, що робітничі пропозиції на заводі ХПЗ просуваються з великою затримкою, було організовано бригаду під керівництвом фахівця-інженера з заводу ДЕЗ з участю робітників-винахідників з заводу ХПЗ, яка в короткий термін перевірила цю справу.

Виявилось, що дійсно робітничі пропозиції просуваються надто мляво, навіть виявлено, що більш як сто робочих пропозицій, з яких низка мала велику цінність, лежали без розгляду в портфелі комісії сприяння винахідництву. Коли цю справу Бюро скарг поставило на обговорення робітників ХПЗ, виявлені факти викликали велике обурення. Робітники заявляли, що, завдяки такому недбайливому ставленню до робітничих пропозицій, немає бажання займатися винахідництвом. Тут же в засіданні самі робітники накреслили низку заходів, щоб налагодити цю справу. Нарада робітничих заасідателів ці заходи ствердила та запропонувала адміністрації ХПЗ негайно усунути тяганину з розглядом робітничих пропозицій і т. інш. Взагалі після таких засідань, як то довела практика бюр скарг, завжди збільшується кількість заяв до РСІ про хиби в роботі цього підприємства.

МАСОВІ ОПЕРАЦІЇ БЮРА СКАРГ

(наскоки)

11.000 з лишком скарг, що надходять до Центрального бюро скарг за операційний рік, свідчать про те, як багато ще бюрократів в наших установах. Ці тисячі скарг є доказ тому, як ще по чиновницькому, формально ставляться деякі урядові особи до розв'язання скарг і заяв трудящих, для яких іноді ходіння у справах по установах перетворюється в справжнє „ходіння по муках“. Правда, у багатьох випадках бюрократів притягається до відповідальности, хиби в роботі апарату усовується, але ж все ж досвід роботи Робітничо-сеелянської інспекції довів, що цього не досить, що час від часу треба розворушити чиновників радянського апарату, щоб зайвий раз нагадати про їхні обов'язки до трудящих. Отже час від часу Бюро скарг і застосовують в своїй роботі несподівані наскоки.

Наскок на установи для перевірки ставлення до відвідувачів

Для організації наскоку зі складу Центрального бюро скарг виділено штаб, який опрацював організаційні питання наскоку. Необхідною умовою наскоку було, зрозуміло, збереження суворої конспірації. Цю умову виконано. Досить сказати, що

в самому Наркоматі Робітничо-селянської інспекції до останнього часу ніхто, крім членів штабу, не був повідомлений про наскок. Для організації наскоку до Центрального бюро скарг закликано секретарів партійних осередків заводів „Серп і Молот“, ХПЗ, Трамваю, Депо „Жовтень“, Авіозаводу 5 та 6 тютюнової фабрик, ДЕЗ'у „КОФОК“, „Кутузовки“, „Червоної нитки“, „Світло шахтаря“ та ліжкового заводу. Секретарям партосередків було дано бойове завдання притягти до участі в наскоку 400 чоловік позапартійних робітників, комсомольців та партійців. Потрібно зазначити, що ще до виклику секретарів партійних осередків штаб керівництва наскоку вже розробив його плян. За пляном учасники наскоку повинні були розійтися по установах, як прохачі та скаржники з заявами у справжніх або видуманих справах. Але ж, як виявилось, придумати випадки бюрократизму та тяганини обурливіші, ніж ті, що були в розпорядженні Центрального бюро скарг, було неможливо. Тому було вирішено ознайомити робітників—учасників наскоку з справжніми заявами та скаргами працюючих. Вечером за день до наскоку в клубі імені „Профінтерну“ Голова штабу наскоку член Центральної контрольної комісії ознайомив зібраних учасників з метою наскоку та пляном його здійснення. За об'єкти наскоку взято установи Наркомфіну, Наркомосу, Наркомюсту, Наркомздоров'я, 20 ділянок нарсудів, 8 ділянок міліції, 5 поліклінік, окрфілії та райфілії спілок, ощадні каси, поштові філії, окрздоров'я і т. інш. І наступного дня зранку почалася робота. Вже о 12 годині зала засідання Наркомату РСІ побачила в своїх стінах робітників з виробництва, що повернулися з наскоку, щоб розповісти про своє враження про відвідування установ. Всі учасники дали свої повідомлення про наскок. Ось приклади:

**Повідомлення робітника Електростанції ДЕЗ
т. Дорохова**

„Волокита, грубость, невнимательное отношение к посетителям заедают нас. Бороться с этими явлениями нужно самыми решительными мерами. Я считаю, что наш налет самый лучший метод для борьбы с бюрократами.

Обследуя магазин Церабкоопа № 15, я натолкнулся на возмутительно грубое отношение к покупателям.

Случайно мною было обнаружено, как одному покупателю было одновременно выдано три чека на мануфактуру. По двум ему удалось получить, а третий чек мы задержали. Мои товарищи по заводу уже обошли другие предприятия, сводки уже даны.

Я считаю, что такие налеты нужно производить периодически. Бюрократам и волокитчикам нужно объявить решительную войну“.

Повідомлення робітника Велозавода т. Самойлова.

„З'явився я до округового відділу народної освіти. О 9 годин в коридорах установи вже було багато відвідувачів. Розпитав, хто звідки, виявилось, що більшість приїжджих з районів. Співробітники прийшли з запізненням. Деякі навіть о 10 годині. Я спостерігав, як один приїжджий вчитель даремно блукав від столу до столу, шукаючи свою заяву, що він подав ще в серпні 1928 р. про перевід його до іншого району, та так її не знайшов, не зважаючи, що за реєстром вона значиться одержаною своєчасно. До відвідувачів ставлення неухвалне. Підчас роботи співробітники займаються балачками“.

Повідомлення студентів ІНГоспу тов. тов. Т. і Я.

„Я був в прокуратурі в трудсправах. У прокурора черги немає. Прийом іде у прокурора т. Афоніна без перерви. Після одержання листа у зав. приймальні відвідувач іде прямо до прокурора. Відповіді даються вичерпливі та ясні. В приймальні підчас мого перебування в черзі протягом сорока хвилин я не чув жодного викрику та грубого слова. Прокурор, до якого я звернувся з надуманою справою, дав мені певну відповідь з посилкою на ст. ст. закону і не зважаючи на те, що в надуманій справі, мені було одмовлено, але ж пояснення було дано вичерпливе.“

Повідомлення машиніста Петрова, записані з його слів.

„Так это, значит, вам можно рассказать. Хорошо. Ну, так вот, ты слушай и пиши, потому как я анкету не заполнял, а в записной книжке у меня про все записано.“

Да, день у меня, братец, был большой. Мы, знаешь, далеко от вас, не так уж часто ходишь сюда, а коль уже пришел, так походил добром, потому как больше мне к вам опять, не скоро придется прийти.

Ну так пиши: Заведующий лавкой ТПО № 96, что на Григоровском шоссе, выдал при мне сахар и масло без заборной книжки, должно быть знакомой, потому что стоявшие тут граждане и Глушко хотели тоже получить, но зав. лавкой им отказал, а на их протест ответил: „не ваше дело вмешиваться. Если хотите, пожалуйста куда хотите“. Ну я, понятно, записал это, потому как считаю, что неправильно поступил зав. лавкой, да и грубость к тому же с его стороны не должна быть.

Ну, а теперь запиши, что в лавке ТПО № 15, что по Свердловской улице, лавкомы, члены лавочной комиссии, значит, без заборной книжки недостающие товары берут. Народу в лавке было очень много и со всех книжку требовали, а одному отпустили без книжки. Спрашиваю, почему. Я за ним, как, говорю, ваша фамилия. Хменев, отвечает. Ну, думаю, масло то ты песи, а фамилию оставь и записал ее в книжку. Был я в Дорздраве Южных, что на Панасовке. Что там творится. Жены рабочих прямо давят друг друга в приемной. Меня чуть не задавили, пока я их успокоил. Вызвал я врача. Непорядок, говорю, невозможно так. Обещал завтра порядок установить. Да не верится мне, не мешало бы еще раз заглянуть туда. — Ну, ты дописывай, а мы с товарищем пока табачку понюхаем. Понюхаешь, оно как-то нервности меньше, а то в нашем деле большое значение имеет.

Ну, а теперь пиши дальше.

Иду я, смотрю милиционер ведет двоих в 5 район. Давай, думаю, зайду посмотрю, как у них там принимают, все равно мне по пути. В районе милиционер оставил арестованных, а сам пошел к начальнику, а я тем временем к ним, почему, говорю, такой случай... говорят, купил, а оно оказалось краденой, а мы откуда знали. Говорим мы это... подходит милиционер и спрашивает, а ты тут что рассусаливаешь. Я, говорю, так мужичек. А, говорит, мужичек, ну так пошел вон. Берет меня за руку и швыряет за дверь. Да, ну как я еще в силах, так я сопротивляюсь. Нельзя, говорю, так поступать с рабочим. Какой же ты защитник рабочего класса (конечно, ему то я так не сказал, это я так говорю). Да. Выходит начальник. Я к нему. — А вы, говорит, не вмешивайтесь, это не ваше дело. — Говорю, скажи мне номер милиционера. — Номера, говорит, у нас

нет. Это дежурный. Так ты и запиши: дежурный 5-го района милиции 22 марта 1929 г. пытался за руку вышвырнуть из района рабочего. Мартыненко Иван, что живет по Борзому переулку № 6, может подтвердить все, он свидетель всему. Был я, браток, и в доме глухонемых. Обслуживающий персонал там все духовного звания. Попов — сын псаломщика, Белиндина — дочь дьякона, Котельникова, Смирнова, Соловьев — тоже духовного происхождения. Но мне кажется, что дело это полезное, потому, как работа с глухонемыми, сам знаешь, очень трудная. Хотел было я поговорить с ребятами, как обходятся с ними их воспитатели, да ведь немые они, что у них поймешь. Губами чмокают, руками машут, ну а я этого понять не могу. Так ничего, одежонка на них добрая, в помещении тоже порядок соблюдается. Вот водопровода там нет, это плохо. Поди ведь детишек заставляют воду таскать, а это не дело. Канализации нет. Уборные от этого не в порядке. Вот об этом, кому следует, надо бы позаботиться.

Ну, что б тебе еще сказать.

Да, вот в Паровозных мастерских мне жаловались, что более молодых на пенсию, а старики работают. Не иначе опять по протекции это делается.

Я, конечно, городом не ограничился. Был я и в Мерефе (говорю — большой день у меня сегодня). В Мерефе, в лавке ТПО, давка невероятная, до драки дело доходит. А все потому, что завлавкой Тупивльцев, безтолковый парень. Лавка эта для рабочих, из нее пользуются товарами не имеющие никакого отношения к рабочим. У толкового парня этого бы не было.

Ну, вот и все.

Живу я на Еленинской улице № 3. Работаю в депо „Жовтень“ машинистом, а фамилия моя Петров.“

Записав С. Д-н.

Повідомлення студента ІНГОСПУ т. К., що з'явився до Окрпрокуратури з надуманою справою про крадіжку коней.

— От і будинок Харківської Окрпрокуратури.. Заходжу, зараз же праворуч у вестибюлі черга. Займаю я й собі і тоді вже розпитую й роздивляюсь, до кого вона, у яких справах.

Черга до кабінету „Центральної юридичної консультації“. Причиною великої черги — щоденний наплив відвідувачів. Не знаю, наскільки це правдиво, але так принаймні з'ясовували наявність її ті, що вже не перший раз біля дверей чекають...

Відвідувачів установи багато. Тиняються коридорами, кудись спішать. Деякі куняють на ослонах, чекаючи...

Заняття в установі до пів на четверту, але вже о другій годині дня я зустрічав співробітників, що спускались у низ по східцях із портфелями в руках у напрямку вихідних дверей. Уже о другій годині дня я зустрічав замкнені на ключ кабінети.

Багато по коридору бігаючих із кабінету в кабінет співробітників. Поміж них є й такі: „А, здоров'є вашої мами.“ Потім іде ціла серія запитань з обох боків, частування цигарками, яблуками, і все супроводиться поважною ходою з одного кінця коридору в другий. За такою парочкою і я пройшовся разів зо-три...

Починаю з 4-го поверху. На дверях напис — Тут следствие...

Следователь. — Куди?

— А у яких справах?

— Та нащот кражі заявити.

— Слухай,—звернувся до співробітника, — хто в нас в цій галузі працює?

Співробітник:—Не знаю, здається т. І.

— Так ви зверніться до товаришки І. Вона внизу. Там питаєте.

Пішов.

Ага, ось кабінет слідчого.

— Драстуйте. Тут слідствіє поміщається?

— А вам що треба?

— Та я приїхав до брата значить... У гості. Він тут на заводі роботає. І значить я сам із містечка Водолаги. Покрадено ото в нашого сусіди коней, а міліція не хоче шукати.

— Як це не хоче?

— Ну, от він заявив у міліцію, а коней і нема... Так от сусід і доручив мені зайти в суд окружний і щоб, значить, заявив я тут якомусь старшому слідчому... Так йому люди пораяли. О...

— Так це ви, товаришу, даремно сюди й прийшли. На райміліцію є старший. Розумієте. Він сидить у Окр. міліції. До нього й треба звертатись. Окр. міліція знаходиться на Павлівській площі.

Іду далі. На дверях табличка: Секретар пленуму. Таємний Відділ. Вхід стороннім особам заборонений.

„Може“ тут.

Переступаю поріг. —

— Це тут секлітар следствия.

— Ви слідчого питаєте? — В знак згоди киваю головою.

— Це ви не туди забрели.

— Так мені „сказали сюди“, — виправдуюсь я.

— Зійдїть один поверх нижче й там праворуч буде слідчастина.

Роблю невимовно глупу рожу. — Не розумієте, — Слід-час-ти-на.

— Добре, пошукаю.

Коридором біжить співробітник. Зупиняю. — Де можна знайти слідчого І.? — т. І., здається, немає. Він внизу, в слідчастині, — і побіг далі.

Знайшов напис: слідчастина, туди й завернув. Перші двері № 23. Головний слідчий т. Б. Куди-ж мені „малописьменному“ розібратись у тих „мудрих“ написах. Слідчастина... Тут на бік кабінет. Значить знайшов. Заходжу. Своє трафаретне: тут следствие?

— Тут, а в чому справа. — Розповідаю історію сусідських коней, та моєї „подорожі з Водолаги“.

— Вам треба звернутися до т. П. Він заступник прокурора й доглядач за слідством.

Шукаю т. П. Заходжу.

— Ви будете т. П. — Ні, він зараз відсутній. А що у вас за справа. — Переказую.

— Бачте, т. П. немає, а тому вам треба звернутись до т. Л., його кабінет тут же поруч через одні двері.

Чоловік 5-6 сиділо біля кабінету т. Л. В установі ніде немає годинника. Відвідувачі часто не знають, чи закінчилась година прийому, чи ні. Так було й тут. Хтось зауважив, що прийому напевне не буде.

Як людина „несвідома“ й „без всякого человеческого отношения к очереди“, що почув позад себе, я переступив поріг т. Л.

— Здравствуйте.

— Приема нет.

— Тут следствие провадиться.

— Уходите прочь. Вам сказано, приема нет, — отчеканивав кожне слово, як військовий „доброго“ старого часу.

— Та я хотів тільки спитати...

— Я не справочное бюро. У меня нет времени для выдачи справок. На это есть дежурный секретарь.

— А де-ж той секретарь?

— Что-же, по вашему, я должен бросить работу та отыскивать для вас дежурного,

Насупивши брови, дивився „товариським“ поглядом, поки „несвідомий клієнт“ покірливо зник за дверима. Не „падаю духом“. Адже мене якийсь співробітник посилав до т. І. Знову слідчастину. Минаю кабінети. Випадково натрапив на т. І. Переказую стару історію, хоч для т. І вона зовсім нова. Т. І. обурюється.

— Як це так вони сміють чоловіка ганяти без толку. Ходіте, покажте мені, хто вас послав до мене. Підіймаємося на четвертий поверх.

— О тут той чоловік ішов—показую місце на середині коридору. Т. І. розчаровано розводить руками.

— З вашою справою потрібно звертатись до т. Л. Гайда за мною. Привів мене до самого кабінету й майнув зараз же в сусідній. Через деякий час подався в свою слідчастину.

Біля дверей zostалися якісь дві жінки.

— Ще й досі стоєте. Він же не приймає.

— А чорт його знає.

— Я зайшла до нього, а він вигнав, каже з двома особами він розмовляти не може. А там у нього якась співробітниця сидить. Вже цілу годину розмовляють. — Трішки „нахабства“ і я знову порушив спокій „їх величності“. Там таки дійсно сиділа особа жіночого полу і заливчасто сміялась.

— В сусідній кімнаті сказали, що треба тільки до вас...

— Сказано, приєма нет. Завтра...

— От десяти до двенадцати,—й продовжував бесіду з відвідувачем, для якого у т. Л. годин прийому напевно не встановлено.

Повідомлення робочого трамваю т. Копика

— В прийомній Наркомзему мене зацікавила справа селянина Радченка з села Лопатки Ніко-

польського району Криворізької округи. Він покірно сидів в прийомній давній час та похмуро чогось чекав. Я підсів до нього й він мені розповів, що в нього земельна справа. Райземвідділ та окрземвідділ невірною вирішили його справу, не вважаючи на постанову земельної громади про задоволення його. До Наркомзему він приїздить вже другий раз. Перший — 4-III ц. р. Колись йому обіцяли вжити заходів до оборони його законних інтересів, але ж не отримавши ніяких наслідків, він 21-III ц. р. знову приїхав й нагадав про себе. Вже другий день чекає підпису свого папірця. Я чув, як йому і зараз заявили, що мабуть вам прийдеться переночувати, бо т. Д., що повинен докласти вашу справу Наркому для підпису, — на засіданні. Гр. Радченко з сумом розповів, що ночує на вокзалі, що роз'їзди коштують йому багато грошей, що врешті — коли він отримав першого папірця від Наркомзему до окрземвідділу, то там йому сказали, що цей папірець не має ніякого значення.

На мою думку треба винних в такому відношенні до приїжджих селян притягати до суворої відповідальности.

Повідомлення робочого заводу ДЕЗ тов. Янко.

— В магазині ХЦРК № 7 на Москалівці черга за мануфактурою ще задовго до відкриття. З 9 до 12 годин в черзі шли розмови, чи будуть видавати білизну, чи ні, бо в магазині продавцям про це нічого не було відомо, а зав. магазином т. Ш. не було, й невідомо було, коли він буде.

В овочево-м'ясному магазині № 92 на розі Жовтневої та Заїківської велика черга за картоплею. Відсутність завідувача не дала можливості з'ясувати, чим таке викликається. Зі слів продавця

виявляється, що заявка на картоплю дається раз на тиждень, а приставка зі складу щоденно по 15 пудів, при чому час приставки певно не визначено, через що членам ХЦРК приходится витрачати по декілька зайвих годин на чекання в черзі.

В магазинах №№ 37, 106, 22 та 116 немає сала, а в магазинах № 7 сало 3 та 4 сорту продається за 1-ий та 2-й.

В більшості магазинів продукти передчасно не розвішуються.

Повідомлення робітника ХПЗ тов. Булгакова.

— Зайшов я за довідкою до Наркомзему. Довідку в юрисконсульта отримав вичерпну без затримки, але ж коли став ходити та допитувати, чи в черги в урядових осіб, чим викликаються такі та чи не порушується в установі трудова дисципліна, на це звернув увагу черговий швайцар, і мене було затримано. Втручання ЦБ Скарг визволило мене з-під охорони агента ДПУ. Кепське вражіння залишилося в мене від відношення співробітника Наркомзему т. У. Так після того, як я себе розшифрував, мені не допомогли в моїй роботі у перевірці ставлення чиновників Наркомзему до прохачів.

Повідомлення робітника фабрики „Червона нитка“ т. Вакуленко.

— В Правлінні Донецьких залізниць, куди я прийшов зі скаргою на неправильне нарахування на вантаж, спочатку звернувся до співробітника Наркомшляхів.

Він відіслав до відділу Експлоатації, відтіль мене направили до Тарифного відділу, але нікого (об 11 годині) на роботі ще не було.

Тарифний відділ відіслав до фінансового, а фінансовий знову до тарифного й так я нічого не добився.

Це тільки наведено декілька повідомлень робітників. Підсумки повідомлень чотирьохсот учасників наскоку дали цікаву картину того, як засмічений ще радянський апарат чиновницьким елементом, що службою в радянській установі влаштовує тільки своє особисте щастя.

Наскок на установи для перевірки використання телеграфного засобу зв'язку.

Голова Ради народніх комісарів в своєму листі з 1 лютого ц. р. до всіх Наркоматів СРСР та союзних Республік зазначив, що державні та кооперативні установи й підприємства часто-густо користуються без всякої потреби телеграфним засобом зв'язку, надсилають телеграми з розтягненим текстом, що зайве завантажує телеграф та викликає недоцільне витрачання коштів. Тов. Риков запропонував рішуче викорінити такі явища. З метою перевірки, як виконується це розпорядження Голови РНК і було організовано масовий наскок на низку установ. Активісти Центрального бюро скарг т. т. Скоробогатий та Пойкан пишуть:

„Мы, добровольцы-обследователи, по поручению ЦБЖ НК РКИ произвели частичное обследование ряда центральных учреждений и выявили, что многие учреждения действительно отправляют телеграммы и телеграммы-молнии с самым распространенным текстом и зачастую не носящие характера срочности. Из обследованных нами учреждений больше всего пользуются телеграфной перепиской НКТорг и ВСНХ. Так, например, НКТорг за 21 день марта отправил 941 телеграмм на сумму 5100 рублей и ВСНХ

за то же время — около 400 телеграмм на сумму приблизительно 2000 рублей. Объем телеграмм, отправляемых НКТоргом, достигает зачастую до 600-700 слов. В этих телеграммах (радио-схема) передаются оперативные планы по заготовкам, инструктивные распоряжения, сводки и т. д., так, например: 1) 1-I НКТорг отправил радио-схему инструктивного порядка, содержащую 231 слово; 2) 14-I радио-схему из 180 слов, 3) 24-II телеграмму в Кременчуг о плане мисозаготовок на март из 647 слов; 4) без числа № 17913 в Коростень о нормах сдачи зерна из 500 слов и т. д.

Кроме того, считаем необходимым привести некоторые из телеграмм, отправленных НКТоргом, хотя по количеству слов и небольшими, но интересными по своему содержанию: 1) 28-III НКТорг дает в Николаев такую телеграмму „Невозможности использования Рохлиной направил ее в Мариуполь“; 2) № 15191/8 о командировании Д'яково-Зерново из 32 слов; 3) № 15190/2 о назначении Степанского, из 25 слов. Из просмотренных нами телеграмм на выдержку видно, что НКТорг почти всю свою переписку ведет исключительно по телеграфу.

Такое же явление наблюдается и по линии ВСНХ: 1) 29-III ВСНХ дает телеграмму в 8 адресов из 37 слов о командировании в Харьков инженеров для курсов; 2) 25-III в 10 адресов Окркомсомолам о вызове на совещание по набору в фабзавучи из 21 слов; 3) 21-IV из 55 слов о даче по телеграфу соображений о реорганизации Института; 4) 29-IV в два адреса о высылке резолюций по докладу т. Гальперина.

Из просмотра на телеграфе телеграмм НКТорга и ВСНХ были обнаружены такие телеграммы других учреждений: 1) Трест Горно-заводского объединения дает телеграмму в Москву на имя некоего Курилкина

из 36 слов о возможности приобретения в Харькове 20 квартир; 2) Секретарь НКЗ отправляет телеграмму - молнию в Мелитополь о высылке к приходу поезда на вокзал машины для Наркома; 3) Госплан вызывает из Могилев-Подольска некоего Максимца для переговоров, причем указывает, что дорогу оплатит Госплан и т. д.

Приведенные выше примеры свидетельствуют о том, что руководители центральных учреждений не отнеслись с должным вниманием к письму Председателя СНК СССР тов. Рыкова и отправляют телеграммы, не требующие срочного разрешения.

Повідомлення легкого кіннотчика — робітника заводу ДЕЗ тов. Лейкіна.

— Индубуд за останні три місяці витратив на телеграми 2.288 крб. 85 к., хоч в основному телеграми відповідають службовим потребам, алеж в справі, в яких можна було-б обійтися і без телеграфного зв'язку, наприклад: Енакієво — Индустрой. „Сообщению Харстеклоостроя двумя стекольщиками будет закончено в течение двух недель телеграфируйте“. Або — „Выдайте Харстеклоострою взаимообразно пять пудов масла. Высылаем наряд 355“.

Повідомлення легкого кіннотчика Цацкіна.

— Насінньосоюз за останні чотири місяці витратив на телеграми 1722 крб. 29 коп. Не всі справи, що порушуються в телеграмах, потребують телеграфного засобу зв'язку. Багато телеграм мають по декілька зайвих слів. Папки телеграм хороняться недбайливо. Щодо багатьох телеграм — завідувачі окремих відділів не могли дати мені пояснення, чим викликана надсилка такої телеграми, мовляв, писав не я, а другий.

Повідомлення легких кіннотчиків Селицького та Іванова.

— По обследуванню телеграмм ВМТС по расходованию телеграмм установили: ВМС рассылает много больших писем-телеграмм, без которых, по нашему мнению, можно обойтись, своевременно выполняя задания. А то сначала оттягивают такие, а потом порят орлячку; например, такая телеграмма от 31 декабря 1929 г.

МОСКВА ВЕЭМЭС

Отгрузка Сельхозмашиностроению третья декада двук плуг молот сортового 827 тире шестнадцать балок швеллеров 215 толстого 54 литейного 36 раструбных три шесть шплинтов 347 болтов один пять тчк Октябрьской революции сортового 265 тире заготовки 55 катанки нет тире семнадцать толстого 87 передельного 324 тянутой семь стальной одна три тчк Краспрогрессу сортового 620 тире 105 балок швеллеров 317 тонкого восемнадцать литейного 347 фосфористого 36 газовых ноль восемь тянутой десять шплинтов семнадцать винтов двадцать гаек две одна заклепок две семь шайб ноль четыре тчк Коммунару сортового 537 тире 918 литейного 548 ковкого 351 ферросилиция 37 конической нарезки восемь шплинтов девять болтов двадцать одна гайка пять заклепок одна шайба одна четыре тчк смычке сортового 36 тире 67 заготовки 54 шплинтов 122 болтов восемь гаек ноль шесть тчк Красной Звезде сортового 1072 тире 2946 катанки нет тире пятьдесят кровельного 123 тонкого 28 тире 98 литейного 221 газовых 31 шплинтов 5092 шурупов 3152 болтов 23 заклепок восемь тчк Серпу молоту сортового 1478 тире 498 балок швеллеров шестнадцать кровельного 106 тонкого восемнадцать толстого восемнадцать литейного девятносто газовых одна пять тянутой семь шплинтов 1120 гвоздей шестнадцать шурупов 13506 винтов 74 болтов шесть гаек семнадцать заклепок четырнадцать глухарей 357 шайб две восемь тчк Шевченко сортового 65 тире 27 кровельного 52 тонкого девятнадцать литейного 280 ферросилиция семнадцать болтов восемь

гаек одна заклепок ноль две тчк Первомайському сортового 229 тире 182 тонкого семнадцять литейного 217 болтов чотири две заклепок три три тчк Петровському сортового 654 тире 1640 балок швеллеров 33 кровельного восемнадцать тонкого 76 литейного 322 тянутой ноль восемь шпилентов 460 болтов 34 гаек одна восемь заклепок шесть шайб одна две тчк Красному пахарю сортового 159 тире 662 балок швеллеров семнадцать газовых семнадцать стальной ноль шесть шурупов 940 болтов одинадцать гаек одна одна тчк Дзержинському сортового дев'яносто тире 92 канатки нет тире семнадцать литейного восемнадцать шпилентов 282 шурупов 94 болтов пять заклепок ноль пять тчк Ангельсу сортового нет тире 48 декапированного восемнадцать литейного 36 шурупов пятьдесят тчк гальбштадскому сортового 21 литейного восемнадцать шайб две девять тчк Павлоградскому сортового 69 шурупов 2241 болтов девять заклепок три шайб одна шесть тчк Шпильты шурупы винты глухари везде сотнях тчк Через тире импорт“.

Масова перевірка використання установами та підприємствами телеграфного зв'язку довела, що в цій галузі не все гаразд, що дійсно телеграф ненормально завантажується, через що ускладнюється передача дійсно термінових телеграм та зайво витрачається кошти.

Наскок на підприємства для перевірки обслуговування нічних змін

Наскока було організовано Харківським округовим відділом Робітниче-селянської інспекції під керівництвом члена колегії РСІ тов. Дмитренко, щоб виявити постановку технічного догляду в нічних змінах, охорони праці, завантаження станків, кількість прогулів та культурне обслуговування робітників, що працюють у нічних змінах. За об'єкти наскоку було вирішено взяти заводи ДЕЗ, ХПЗ, „Світло Шахтаря“, „Серп і Молот“, Тиняковку, Велозавод, Радіо-завод, КОФОК та завод ім. Фрунзе.

Про наслідки наскоку робітники, що брали участь в ньому, повідомляють таке:

Бригада в складі робітників Бляхмана, Ізвекова, Гуєвського, Репенко, Скрипало та др.

В штамповальному цеху працює 65 чоловік. Представників технічного персоналу не було, охорони праці не було. В цеху баки для води забруднені та без води, кухлів немає, терена цеху завантажена полуфабрикатами та бляхою так, що пересуватися треба з обережністю, є прогули та запізнення. Робітниця Фількова на роботу не вийшла. Ударник по ремонту станків Гончаров запізнився на 1 $\frac{1}{2}$ години. Прогули в цеху набувають систематичного явища. Культроботи не провадиться ніякої. Газети для черв. кутка видається тільки вдень. Ніякої розпорядности так завкому, як і заводоуправління щодо обслуговування нічних змін не виявлено.

Бригада в складі т. т. Ваксмана, Ликова, Краснікова і Лабінцова на заводі ХПЗ.

З'явившись на завод, ми застали нічного адміністратора, що збирався останнім трамваем тікати додому. Робітники заявили, що нічної адміністрації на заводі взагалі не буває. Друга й третя нічна зміни не мають також інженерно-технічного персоналу. Так що, фіксує бригада, робітники залишаються на самоті. В кузнечному цеху проходи завантажені кусками гарячого та холодного заліза, вентиляції нема. В тракторовому цеху черв. куток уявляє собою „ночліжку“. Бригада захопила там декілька чоловік, що спали. На електростанції заводу охоронник спав, на розподільній дощці спав

змазчик, що, схопившись, вважав членів бригади за мару.

Другі бригади на інших заводах спостерігали такі ж явища. Особливо цікавий випадок трапився з бригадою в складі т. т. Немировського, Бондаренка, Бабушкіна, Полопавського та інших, при приході яких відповідальний черговий по фабриці № 1 Озар розпорядився телефоном черговому міліціонерові не пускати бригади на завод. Представники адміністрації у цехах здебільшого не бувають матеріяли та станки — в хаотичному стані і взагалі немає ніякої розпорядливості.

Висновки наскоку

В наслідок наскоку констатовано, що у більшості підприємств адміністративне керівництво і технічне обслуговування вечірніх та нічних змін не забезпечено. Нема певних виробничих завдань, немає певного догляду за виробничими процесами, немає певної адміністративної особи, що відповідала б за нічну роботу. Зовсім не впорядковано чергування змін в умовах безперервника; кожна зміна тягне простій станків та механізмів. Багато фактів грубого ставлення адміністративно-технічного персоналу до робітників. Професійна організація на підприємстві слабо реагує. Є випадки і обурливого ставлення до робітників, наприклад: на прохання одного робітника перевести його через стан здоров'я на іншу зміну, крім брудної лайки, одержав також ще й відповідь — „ты будешь работать ночью пока не здоров“. Заходи, що їх вжито в наслідок хиб, що виявлено наскоком, значно поліпшили справу обслуговування нічних змін на підприємствах. Конкретних осіб, що винні в припущених хибих, притягнуто до відповідальності.

Наскок бригад округової РСІ на заводи для перевірки забезпечення колгоспників, відряджених у рахунок 25000

Радісний галас збудоражив завод, коли вирішували питання про відрядження до колгоспів робітників. Всі хотіли їхати. Всі вимагали, щоб їх залічили в першу чергу, але ж не всіх можна було відрядити, треба було підбирати т. т., щоб могли дійсно допомогти будівництву нового життя на селі. Врешті обрано товаришів, що їдуть допомагати бідняцько-середняцьким шарам, будувати новину. Товаришів вітають, обіцяють тримати з ними міцний зв'язок. Це все було. А що зараз є? Розбрілися члени бригад РСІ по заводу. Перевіряють у завкомах, у канцеляріях заводоуправління, як забезпечено їх товаришів, що поїхали допомагати селянству. Окремі товариші повідомляють: „Если в начале уезжавшим рабочим в совхоз расчет был произведен правильно и своевременно, то в дальнейшем в этом отношении не все благополучно. Задерживается отправка денег на 6—7 дней. Имеются случаи несвоевременной выплаты. 21 человек еще совершенно не получили зарплаты как за февраль, так и за март месяцы. Расходы по переводу денег относятся за счет колхозников. Связь с посланными на село как со стороны завкома, так и заводоуправления слабая. Газет не посылают. На письма не отвечают. Однако отмечаем, что семьям рабочих, посланных на село, заводоуправление и завком оказывают всевозможное содействие“.

Замовкли сурми—настали будні; про товаришів, що були на селі,—забули. Забули про те, що для того, щоб забезпечити безперебійну працю їх в колгоспах, треба позбавити їх думок про повсякденне життя їх родин.

У наслідок наскоку вжито заходів, щоб створити належні умови праці та матеріального забезпечення тим, що зараз з власного бажання практично будують соціалізм на селі.

Наскок Харківської окр. РСІ на судово-слідчий апарат

14—15—16 січня 1930 року до судово-слідчих установ Харківщини послано інкогніто робітничі бригади Робітничо-селянської інспекції. Мета наскоку була виявити стан судово-слідчого апарату та як обслуговують працюючих його співробітники.

62 активісти розійшлися по окремих районах і спостерігали на практиці роботу судово-слідчих установ.

Поперше звернено увагу на стан труддисципліни. Як виявилося в цій галузі справа незадовільна. На день наскоку в Окр. прокуратурі з 12-ти прокурорів на роботі було тільки 2, 2 були вихідні, а про останніх не можна було дізнатися, де вони є. Книга, заведена для контролі явки співробітників, існує тільки формально, оскільки ніхто в ній не розписується, а тих, хто розписується, ніхто не контролює. В Округовому суді теж таке явище. В коридорах окресуду та окрпрокуратури співробітники часто-густо в робочий час збираються гуртками і витрачають такий на балачки в приватних справах.

Ось що, наприклад, повідомляє бригада в складі т. т. Лещинського, Немелова про насок на 2-й та 10-й райони нарсуду. „14-го січня о 9 годині ранку ми були вже біля помешкання суду. Співробітники суду почали приходити на роботу лише о 9 г. 15 хв.

Черговий суддя, що приймає відвідувачів, з'явився лише о 9 г. 30 хв. Другий суддя з'явився тільки о 9 г. 35 хв., через що засідання суду, що повинно

було розпочатися о 9 годині ранку, почалося тільки о 10, а відвідувачі та представники зацікавлених установ, що їх було викликано, марно витрачали час.

Обслуговування відвідувачів теж не досить налагоджено, наприклад, в Окрпрокуратурі в день наскоку було декілька випадків, коли черговий секретар видавав перепустки до прокурора в 20 чи іншу кімнату, в той час, коли там нікого не було.

У цього ж чергового секретаря бригада виявила яскравий випадок того, як безглузде виконання тієї чи іншої роботи може звести нанівець гарну систему, а саме: цей секретар повинен був реєструвати скарги відвідувачів, щоб давати про них потрібні довідки. Замість того, щоб реєструвати скарги на прізвище відвідувачів або за родом справи, він реєстрував всі скарги на літеру „П“, виходячи з того, що всі скарги були „про зловживання Іванова“, „про хиби в роботі Петрова“ і т. інш. Таке ведення справи приводило до того, що ту чи іншу довідку треба було шукати годину. Наскоком виявлено також декілька прикладів тяганини та недбайливого ставлення до справ. Наприклад, бригада повідомляє: громадянин Дуднік 11 лютого 1929 р. подав до Прокуратури республіки заяву на невірне позбавлення його виборчих прав. Цю скаргу Дудніка було переслано до Округової прокуратури. Окрпрокурор 30-го березня надіслав її Люботинському слідчому, де справа загинула зовсім. Безплідно шукав свою справу Дуднік і, не знайшовши, подав скаргу до РСІ. За пропозицією РСІ Окрпрокуратура справу Дудніка поновила, але ж така на день наскоку не була вирішена. Протягом декількох місяців Дуднік разів десять приїздив з Ольшан до Харкова, але ж це було зайве.

Судово-слідчі органи Харківщини, як повідомляють бригади, ще не переключились цілком на нові

методи та темпи роботи. Немає гнучкості та швидкості в роботі. Наприклад, справа „Грознефти“ за обвинуваченням заводууправління заводу ДЕЗ була передана до Прокуратури 1-го лютого 1929 р. До травня у цій справі було переведено тільки одне дізнання. 7-го травня справу передано старшому слідчому, що затримав її в себе до 2-го жовтня та потім передав наслідчому 3-го району, який ще в день наскоку слідства не закінчив, але ж заявив, що через давнину справу закроють.

Про надзвичайні випадки бюрократичної тяганини в Житловому кусті нарсуду повідомляє бригада в складі т.т. Славкіна, Усова та інших, а саме: „О 9 год. 50 хв., коли суддя та секретар почали готуватися до відкриття засідання, ми зайшли до канцелярії, подали свої посвідки черговому судді та попросили секретаря та суддю дозволити нам переглянути їх портфелі. В портфелях, крім кодексів, нічого не було. Взяли на виборку декілька справ, причому виявили 100% бюрократизм, наприклад:

Перший факт—14 травня 1925 р. Правління Житлокоопу № 920 подає до Житлової камери Нарсуду позова про виселення гр. гр. С. та К. через неможливість сумісного життя з ними. Ця справа вирішувалася на протязі чотирьох років і тільки 23 січня 1929 року нарешті була припинена. Відома річ, що за цей час ця справа встигла обрости протоколами, повітками і т. інш. й уявляє з себе листування на 86 сторінках.

Другий факт—18 грудня 1925 р. Правління Житлокоопу заклало позова про виселення гр. З. й тільки через три роки та півтора місяці, цебто 23-І 1929 р. цю справу за постановою суду закрили.

Третій факт—11 червня 1928 р. Правління Житлокоопу заклало позова до гр. О. про стягнення

з нього орендної платні за торгове приміщення. Ця справа пройшла такі етапи: була призначена на 18 червня, перенесена на 26 липня, потім на 30 вересня, потім на 11 листопада; розглядалася тільки 13-І 1930 року, коли й була закрита за відсутністю адреси відповідача.

Бригада зацікавилась також, що сприяє такому бюрократичному провадженню справ у житловій камері, при чому виявила, що головною причиною, що викликає це, є недбайливість житлокоопів, що, закладаючи позови, недостатньо їх обґрунтовують, не дають зразу потрібних довідок і т. інш.

На Авгієві конюшні настовхнулася бригада, що обслідувала шухляди столів секретарів нарсуду. Наприклад, в шухлядах столу секретаря 9-го району нарсуду, повідомляють члени бригади Аксельрод та Остремський, виявлено речові докази, що давно їх треба було здати відповідним органам: один флякон морфії, наган, два ножі, долото, ще наган, бульдог, гвинтівка, ще чотири нагани, бравінінг і багато інших речей у справах, що їх вже давно розглянув нарсуд.

Висновки наскоку

Тяганина, бюрократичні методи провадження справ, зайвий формалізм викликає правдиві нарікання працюючих на роботу судово-слідчих установ. Хоч бригади й повідомляють в своїх висновках, що, порівнюючи з минулими роками, судово-слідчі органи мають великі досягнення, але ж ще й зараз не все гаразд. Окр. РСІ, заслухавши наслідки наскоку, накреслила низку заходів, щоб усунути хиби, виявлені наскоком.

КОНКРЕТНІ НОСІЇ БЮРОКРАТИЗМУ

Тяганина, якої не можна виправдати

Тов. Семирот — наймичка незаможниця. Все своє життя працювала в сільському господарстві наймичкою. Крадькома, працюючи в куркуля, вона навчилася грамоти. Але ж тільки це її не задовольнило. Вона їде до Харкова з мріями про учобу. Бідоласі не пощастило. В перший рік на курси вона не потрапила. Щоб дістати собі на утримання, тов. Семирот наймається хатньою робітницею. Вдень вона працює, а ввечері сидить над книжкою. Мрій про учобу вона не покинула. На другий рік Семирот дізналася, що в деяких містах організували наймитські курси. Вона оббиває пороги установ. Починаючи від спілки і кінчаючи Наросвітою, усі установи обіцяють їй підтримку. В кожній установі з нею ласкаво розмовляють, але ж по суті не задовольняють, бо за той час, що вона працювала, як хатня робітниця, вона стала членом спілки Нархарч, а на наймитські курси надсилають тільки членів спілки сільгоспробітників. І ходить Семирот від установи до установи, ходить з маленькою дитиною свого наймача та всюди благає прийняти її на курси. Дійшла до РСІ — тут зацікавилися. погодили питання з спілкою сільгоспробітників та наросвітою, щоб надіслати її на курси. Все гаразд.

Семирот задоволена, алеж Семирот не щастить —
десь по установах загинули її документи. Знов
втручання Центрального бюро скарг — документи
знайдено і Семирот залічують на наймитські курси
при Полтавському сільсько-господарському інсти-
туті з забезпеченням її стипендією. Зараз вона пише
до НК РСІ: „Полтава, наймитські курси, 10 берез-
ня 1930 р. Тов. Р... Дякуючи тільки вам, я на кур-
сах. Бо коли б не ви, то ходила б ще декілька ро-
ків з установи до установи. На курси прийняли
зараз тільки з такою умовою, щоб я поскоріше до-
гнала їх, бо вони провчилися чотири місяці; прой-
шов місяць і я бачу, що марно сиджу ночами,
учоба йде вперед. Кепсько тільки тому, що один
підручник душ на вісім, а я ще живу далеченько
від своїх курсантів, та доводиться як-небудь мири-
тися. На курсах між товаришами є багато нечле-
нів спілки, вільні слухачі, та й чистили, то декіль-
ка відіслали додому. А я чомусь ходила роками,
хотіла вчитися, не бути темною, неосвіченою люди-
ною, хотілось, щоб і я принесла користь державі,
а чомусь не посиляли, поки не дійшла до вас. Тов.
Р..., ви навіть не знаєте, яке принесли щастя тим,
що я в школі. Я гадаю, що не даремно держава
витрачає на мене гроші. Коли вивчусь, то теж буду
приносити користь. Як приносять інші, тільки не
так, як я ходила по установах: нібито сміялися,
піді туди, а туди підеш, піді в інше місце, та так і хо-
диш і плачеш і було всього. Гадаю, що зі мною не буде
та й буду старатися, щоб і тих не було, кого буду
знати, що так роблять. І робітничим стажем, з таким
як я, — немає. Дівчатам якось вдавалось потрапити на
курси, декілька років попрацювали і в школі. Сти-
пендію одержую, так що жити можна. Ну, всього
гарного. Пробачте, що може не так що написала.

М. К. Семирот“.

„Робітникам входити заборонено“.

Зав. складу Укрвинробуправи Попов брутально поводився з робітниками, ображав лайкою, перешкоджав робітникам вступити до профспілки, припускав зламання правил про охорону праці та інше.

Зокрема в складі була окрема вбиральня для службовців складу, до якої входити робітникам складу було зовсім заборонено.

Попова з посади знято, керівникові Укрвинробуправи, що про зазначені хиби знав, але ж не вживав ніяких заходів, щоб усунути їх, оголошено догану. Обох також за постановою ЦБСкарг притягнуто до судової відповідальності.

Курки вимагають помсти.

Курка — птах делікатний; особливої уваги курка потребує, коли її транспортують у вагонах залізниці. Це річ відома, але ж про неї іноді забувають кооптахівські господарники.

Отож Гуманська Кооптахспілка, не довідавшись про попит московського ринку та його основного покупця МСПО (московського споживчого товариства), надіслала за нарядами Укркооптаху протягом 8 днів—18 вагонів курей. Не пощастило з цими курами Кооптахспілці. МСПО відмовилось їх прийняти через те, що його потреби в цей час були задоволені. А в наслідок 1023 „курячих жертв“ (цілий вагон) від кооптахівського головоутяпства. Гроші державні загинули, а кров невинних курей вимагає помсти.

Коні селянина Охрименка.

Як завжди буває—з невеликої справи можна зробити велику, а з непринципового питання при

бажанні можна зробити надзвичайно принципове та навпаки.

Зазначений афоризм цілком стверджується історією такої дрібної справи, як крадіжка коней у селянина Охрименка.

У червні 1924 р. у гр. Охрименка Давида Яковлевича невідомі злочинці покрали коня та лошака 2 тижнів. Про цю крадіжку Охрименко заявив міліції, яка зробила дізнання, але, за невиявленням злочинців, справу про цю крадіж закрито.

В березні 1926 р. Охрименко Давид Яковлевич довідався з газети „Більшовик Полтавщини“, що в Сахновщанській райміліції затримано кобилу з лошаком. За прикметами він впізнав свого коня, якого в нього вкрадено в червні 1924 року. Охрименко заявив про це Сахновщанській райміліції, яка зробила належне дізнання та повернула йому коні.

16 травня 1927 р. на базарі в м. Лубнах гр. Беркут Тихон визнав за свої Охрименка кобилу та лошака. Коні у Беркута вкрадено в березні 1926 року. За заявою цього ж Беркута міліції не вдалося встановити, чиї ж це коні, Охрименка чи Беркута, а тому, щоб виявити до кого належать коні, дізнання передано до Нарсуду 2 под. Лубенської округи. Але, нарсуд, вбачивши в діях Охрименка злочина, що його передбачено 187 арт. КК, порушив проти нього карне переслідування.

Три рази справу розглядалося в нарсудах Лубенської округи, причому 16 червня 1926 р. і 25 серпня 1926 року, нарсуд 1 под. Лубенської округи двічі виправдав Охрименка та повернув йому, як власникові, коней. Розглядаючи справу, нарсуд повірив свідкам Охрименка, хоча свідки так Охрименка, як і Беркута, в рівній мірі встановлювали, що коні Охрименка та Беркута.

Вирок нарсуду з 16 червня та з 25 серпня 1926 року в цій справі Лубенський окрсуд по крим. кас. відділу скасував, вважаючи, що справу недостатньо розслідувано, та направляв її на новий розгляд в іншому складі суду. 8 липня 1927 р. нарсуд 2 под. Лубенської округи розглянув справу, визнав Охрименка винним за 187 арт. КК, засудив його до позбавлення волі на 6 місяців, без суворої ізоляції, а коней присудив повернути Беркутові.

Цей вирок, за кассаргою засудженого Охрименка Лубенський окрсуд по крим. кас. відділку 29 серпня 1927 р. скасував, справу за силою п. 5 арт. 4 КПК (редакц. 22 р.) закрит, а сторонам запропонував довести право на коні цивільним порядком.

Головним мотивом, за яким Лубенський окрсуд скасував у цій справі вирок нарсуду 2 под. Лубенської округи з 8 липня 1927 р. є те, що: „стороны Охрименка та Беркута домагаються визнати коні, що їх покрадено в Охрименка 1924 та у Беркута 1926 року, обидва впізнають коні, які затримала Сахновщанська райміліція 1926 р., впізнають ці коні не лише Беркут та Охрименко, але й свідки одного та другого. Хтось із сторін помиляється у впізнанні коней, але не шахрайським шляхом, а тому в діях винуваченого зовсім нема складу злочину“.

10 грудня 1927 р. Найвищий суд, розглянувши в порядку догляду зазначену справу, скасував ухвалу крим. кас. відд. Лубенської округи з 29 серпня 1927 р. в цій справі та ухвалив залишити в цій справі в силі вирок нарсуду 2 под. Лубенської округи з 8 липня 1927 р. Скасування ухвали крим. кас. відд. Лубенського окрсуду з 29 1927 року ККК НС мотивує так: „указание окрсуда в определении на то, что в деяниях Охрименка нет состава преступления, предусмотренного 1 ч. ст. 180 УК,

в редакц. 27 г., неверно и опровергается, как материалами дела, так и содержанием предыдущих определений того же окрсуда“.

Прокурор Найвсуду ухвалу касколегії опротестував до Пленуму, за такими міркуваннями:

— В цій ухвалі Найвищого суду нема вказівок на те, які саме обставини справи спростовують думку ухвали крим. кас. відд, Лубенського окрсуду з 29 серпня 1927 р., що в діях Охрименка нема складу злочину. Коли ж звернутися до справи, то в ній цих обставин нема. Коні, що їх затримала Сахновщанська райміліція, є речовий доказ у справі про крадіж цих коней, яку закрито. В березні 1926 р. Охрименко навів докази на право власности цих коней, і ці речові докази йому міліція цілком правильно видала; у травні 1926 р. з'явився Беркут, який також пред'явив претензії на ці коні. Отже, у травні 1926 р. виник спір, кому належать речдокази, цебто згадані коні. Спір цей належить вирішити порядком цивільного судочинства і цілком вірно міліція направила дізнання до суду для такого розв'язання справи.

Одне лише порушення спору про належність речових доказів ні в якому разі не може бути підставою для того, щоб яку-небудь із спірних сторін винуватити так в одержанні цих доказів шахрайством, як і в замірі злочину (яку справу можна було б порушити проти Беркута). Отже, справа винувачення Охрименка в одержанні коней — речових доказів — шахрайством виникла невірно і суд, до якого ця справа надійшла, не маючи жодних інших доказів вчинення злочину, бо в справі їх не було, мусив справу закрити за відсутністю злочину.

А тому Лубенський округовий суд по крим. кас. відділові, 29 серпня 1927 р. цілком вірно і відповідно до закону та обставин справи заклав кри-

мінальну справу про винувачення одного з суперечників (в даному разі Охрименка) у вчиненні злочину.

Зважаючи на вищезазначене, прокурор пропонував ухвалу Найвищого суду з грудня 1927 р. в цій справі скасувати та залишити в силі ухвалу крим. кас. відд. Лубенського окресуду з 29 серпня 1927 року.

Пленум Найвсуду протест прокурора уважив, ухвалу Касколегії Найвсуду з 10 грудня 1927 р. скасував, залишивши в силі ухвалу крим. кас. від. Лубенського окресуду з 29 серпня 1927 р.

Після цього надзвичайно зарослого бюрократичним та тяганинним мулом шляху цієї справи, коли, гадалось би, що вона є вже остаточно розв'язаною та вичерпаною, але ж з причин вишукання в справі конячих латок та гуль не в тім місці, де б бажалося доповідачеві з Найвищого суду, вона знов повертається, як бачите, не з принципових, чи формальних ознаків, а з латок та гуль до Пленуму Найвсуду, де справу перерішується.

Можна було б погодитися навіть з тим, що Охрименко тягається з 1924 року, але ж біда в тому, що через латки та гулі справу й на цей раз вирішено й формально, й по суті неправильно, неправильно через те, що Охрименка, як власника покрадених коней, засуджено за звертання до суду та одержання за його вирішенням цих коней, як речових доказів, до позбавлення волі на шість місяців.

А найцікавіше в цій справі є те, що коні, про які йде мова, повернено особі, що, за довідкою міліції, є сильніша економічно від Охрименка, та, крім того, в якій сини є карнонеблагонадійні та зареєстровані в розшуку елементи, в той час, як за право Охрименка на ці коні вступається ціла громада.

За пропозицією Центрального бюро скарг ВУЦВК перерішив справу та задовольнив соціально-слабшу сторону.

За що таке ставлення?

Він командир загону Червоної армії. Червоний партизан, що стратив своє здоров'я на фронтах громадянської війни. Після демобілізації його призначено до Південсталі на роботу. Декілька разів адміністрація намагається його звільнити з мотивів, що він хорий на епілепсію і припадки, що трапляються з ним, заважають працювати іншим робітникам. Один раз його звільнили, потім відновили, але ж в листопаді 1929 року знов звільнили, залишивши без кавалка хліба одну людину. За що таке ставлення? — Скаржиться тов. Н. Добровільці Центрального бюро скарг розслідували цю справу. Виявлено, що т. Н. звільнено невірно. Але ж одночасно виявлено, що т. Н. дійсно важко працювати. Зразу ж винесено ухвалу. Запропонувати Соцстраху в трьохденний строк забезпечити тов. Н. пенсією. Він задоволений. Південсталівські адміністратори та місцевком, коли б більш чуткіше поставилися до т. Н. могли б самі це зробити, а не викидати хвору людину на вулицю. Для цього треба було лише місцевкомові вийти за межі формального ставлення до члена свого колективу, чого зроблено не було, й в наслідку у тов. Н. вражіння — „коли я був здоровий, був потрібний, а захворів — ніхто не звертає уваги“, в той час, як закони радвлади передбачають зовсім інше.

Формальне ставлення може знищити гарне бажання.

Тов. Іванов працював чорноробом протягом багатьох років. Останні два роки заробляв 80 крб. на

місяць. Хоч і мало на сім'ю з 4 осіб, але ж так-сяк перебивались. Тов. Іванову пощастило. Робітнича громадськість захотіла допомогти товаришеві стати кваліфікованим робітником. Для цього перевели його в токарний цех на учобу. Як учень тов. Іванов заробляв тільки 40 крб., але ж він не сумує. „Навчуся токарному ділу буду заробляти значно більше“. Але як дожити до кінця учоби з такою родиною? На родинній нараді вирішено, щоб дружина тов. Іванова пішла теж працювати чорноробом або хатньою робітницею. Вона колись працювала. Була членом спілки, але ж діти примусили її залишити роботу. Біржа праці, куди звернулася дружина Іванова з проханням взяти її на облік безробітних, за формальних мотивів, що останні часи вона не працювала з найму, відмовила. Іванов прийшов по допомогу до Центрального бюро скарг. В своїй скарзі він пише: „Неужели мне всю жизнь оставаться чернорабочим. Вот уже помогли мне учиться токарному делу, но материальные условия заставляют меня бросить учобу, помогите“. До справи тов. Іванова чутко поставилися, йому допомогли. Але ж чи треба було відривати його від учоби для плентання скарги?

Шкідник

— Главному Правлению Госметр в Москве, — так починається лист гр. К., що надумав шкідницькими заходами підшукати собі більш вигідну роботу.

— „Начиная от 1927 г. я работаю в качестве уполномоченного государственных весовых мастерских Укр. главной палаты.

Дело, порученное мне, я блестяще выполнил, до моего вступления Днепропетровская филия имела колоссальный дефицит и в течение первого полу-

годия моей работы дефицит был покрыт и по настоящее время работает прекрасно; мои работы увеличивались с каждым сезоном, я работал в четырех округах, имел уполномочия на ревизии мастерских.

В прошлом месяце был в Харькове Всесоюзный С'езд Палат, куда был вызван и я. Меня назначили по этой же работе на Донбасс, куда я прибыл этими днями.

Первое рудоуправление показало мне, что придется вести с Вами (Ваше Луганское Отделение) усиленную борьбу, не на жизнь, а на смерть, я вынужден был прибегнуть ко всевозможным операциям, вплоть до аннулирования договоров, заключенных Вашими агентами.

Я работник старый, в старое время я был представителем фирмы Т-ва „Конкордия“ на Кавказе, имел 10 губерний и такая работа, как аннулирование заключенных договоров, мне противна. Наконец, не может быть, чтобы две государственные организации так сильно между собой конкурировали, это страшно неудобно и перед органами.

О том, что „Госметр“ выйдет победителем, я не сомневаюсь, но оттяжка происходит от того, что Укр. главная палата имеет хороших работников, гонит их на работу и этим самым оттягивает свое существование, например, меня командировала сюда побороться с Вами, как имел случай в прошлом году в Мелитополе, где я победил, и Ваше отделение понесши убытки, вынуждено было уехать.

По Донбассу я еще договора не заключил и, откровенно говоря, я не желаю быть козлом отпущения, договор со мной Мариупольское отделение должно заключить 10—11 с/м., если Вам угодно, прошу Вас вызвать меня в Москву срочной депешей и я с ними не заключу договор. Дело в том, если я буду у Вас работать, я смогу лучших

работников из УГП как мастеров, так и агентурных работников, перетянуть к Вам и это послужит к скорейшему согласию профессора Мазуренка сдать позиции, ибо УГП не будет иметь с кем работать, миссию эту к переходу работников к Вам я беру на себя и выполняю все быстро, ибо время сезонное, каковое жаль терять. Лично я смогу охватить обширный масштаб, опыт у меня достаточный.

В начале 1928 г. Ваши заведующие меня несколько раз вызывали по телеграфу и телефону, но, к сожалению, наши отделения мне таковые не передавали, боясь, что я их оставлю. Итак, если мое предложение Вам приемлемо, прошу срочно мне телеграфировать по адресу: Мариуполь, Ленина 56, Госвесмастерская К... и я Вам телеграфно сообщу, когда прибуду в Ваше распоряжение. В случае, если не найдете нужным мне ответить, буду ждать до 12 часов 11 сего месяца, то прошу письмо уничтожить, ибо оно сможет повлиять на мое благополучие в УГП, где я хорошо зарекомендован; телеграмму подписывайте фамилией, а не „Госметр“, чтобы не поняли, лучше телеграфируйте 10-го. В ожидании Вашей срочной депеши пребываю“.

Підпис.

Коментарі зайві. Автор зазначеного листа цілком виявив своє обличчя. Робітники Держметру, до яких випадково потрапив цей лист, обговоривши його на засіданні Заводського комітету, певно відзначили погляд радянської влади на таких осіб. Зокрема, робітники ухвалили: вважати вчинок автора листа як дезорганізаторський, що вимагає застосування рішучих заходів. „Нема місця таким шкідникам в робочому оточенні“.

Центральне бюро скарг, до якого також потрапив цей лист, погодилося з робітниками та вигнало з радустанов шкідника.

Поштові бюрократи

Професор сільсько-господарчого інституту з науковою метою листувався з американським професором з Нью-Йорку. Наш професор від свого американського колеги дізнався про цікаве насіння, яке в умовах українського клімату могло б дати велику користь. Американський професор надіслав для досліді пакунок цього насіння вагою 100 грам. Коли цей пакунок, проробивши великий шлях через окіян, дійшов врешті до Харківської митниці, тут він потрапив на поштового бюрократа. Цей чинуша переглянув цей пакунок, сунув носа до ближнього Кодексу, зупинився на букві і вирішив, що, оскільки пакунка заадресовано особисто професорові сільсько-господарського інституту, а не науковій установі, повернути його до Америки. Стовідсотковому бюрократові навіть не прийшло на гадку викликати адресата та розпитати, що це за пакунок, чи є тут порушення митних правил і таке інше. Наш професор про те, що пакунок був надісланий, дізнався тільки з листа американського професора, який здивовано прохав його повідомити, в чому справа, через що повернено пакунка. За скаргою професора Центральне бюро скарг перевірило цю справу, знайшло, що нашому професорові насіння дійсно було потрібно для дослідів і що це можна було легко з'ясувати, колиб завідувач поштової філії потурбувався викликати професора або повідомити про одержання пакунку, поперед того, як повертати його до Америки. Поштовий бюрократ дістав сувору догану на прилюдному засіданні ЦБ Скарг на ХПЗ. Треба

сподіватися, що цей випадок буде пересторогою іншим бюрократам.

Нахабство чоловіка, що забувся, де він працює

Харківський кондитерський трест мав свого уповноваженого в далекому Оренбурзі. На його обв'язок покладалося продавати солодкі цукерки мешканцям Оренбургщини, але ж цей уповноважений, знаходячись в далекому віддаленні від свого Харківського начальства, забувся й уявив собі, що він є чимала людина і що від нього залежить існування кооперації.

Забувшись, він виявив все своє нахабство. Трапилось це ось як. 29-го січня о 12 годині ранку відкрився з'їзд уповноважених транспортно-споживчого товариства Ташкентської залізниці. О 5¹/₂ годині ввечері повинен був наш уповноважений відбути до Харкова. Але ж як може відкритися з'їзд без проводиря кооперації. Схвильований цим випадком наш уповноважений надумав висловити своє побажання з'їздові телеграфом. Телеграф передав з'їздові таке блискуче вітання: „Трест заверяет с'езд, что все указания шероховатости работы, которые могли быть выявлены с'ездом, а также ваши пожелания трестам будут строго учтены и изжиты“. Далі уповноважений запрошує з'їзд „не только учеть проделанную работу нашего треста с вами, а учеть всю полезную, трудную проделанную и весьма полезную работу как в снабжении, так и финансовой изворотливости при настоящем товарно-финансовом кризисе вашего старого правления ТПО, которое сумело увеличить до пределов возможности свои обороты и лимиты со многими трестами, в том числе и с нами, и добилось не только полного доверия ТПО, но и у нас, уполномоченных треста, сле-

дящих на местах за всеми движениями пульса вашего выборного торгового отдела и правления в целом и таковое переизбрать, оставив его в целом старом составе на благо процветания ТПО и всех пайщиков, которые еще больше сумеют улучшить свое и без того крепкое торгово-финансовое положение в работе. Сильно сожалею, что не могу лично передать все хорошее, накопившееся у меня по отношению к вашим выборным, так как сегодня от'езжаю на с'езд".

Хоч немало слъоз пролилося у схвильованих делегатів ТПО, але ж робочі засідателі Центрального бюро скарг записали такому щирому вітателю догану та запропонували сплатити гроші за телеграму в 245 слів а власної кешені.

Капустяні шкідники

Винахідник огорожник Макаренко звернувся до Центрального бюро скарг з заявою, в якій визначає на тяганину співробітників Уккрадгоспоб'єднання, щодо просуння його винаходу. Він винайшов спосіб вирощувати розсади капусти так, щоб вона зростала значно скоріш, ніж звичайним засобом. Були комісії, з'ясовували справу, витрачали гроші на відрядження, але ж істотної допомоги винахідникові не дали. Навіть доходило до того, що не давали йому води для поливки розсади, через що Макаренко примушений був звертатися до приватників по допомогу. Він знову скаржився—до різних установ і нарешті його скарга дійшла до Центрального бюро скарг. Він пише: „Единственная моя просьба—вырвите меня из когтей бюрократизма и дайте мне возможность творить новые намеченные мною открытия, так как я уже пожертвовал на эти труды восемь лет“. Таку змогу Макаренкові подано і, як наслідок, його

винаходів дано належного руху і вжито заходів до широкого застосування його методів вирощування розсади.

Показова тяганина

23-го листопада 1927 р. ВУЦВК та РНК УСРР ухвалили постанову „Про передачу сільсько-господарчому колективові земель, будівель і реманенту з складу державного майна, а також промислових та допоміжних підприємств“. Ця постанова, вважаючи на особливу всебічну важливість цього заходу, надає певні терміни її реалізації, а саме: в артикулі 8-му постанови ясно зазначено — ... „Землю і майно передається сільсько-господарським колективам протягом року від дня видання цієї постанови“, тобто не пізніше листопада 1928 року, а підприємства — не пізніше як 1-го березня 1928 року. Через те, коли за артикулом 11 за зазначеною постановою Наркомземові та ВРНГ доручено видати інструкцію для застосування цієї постанови, то хоча і в цьому артикулі і не зазначено речення видання такої, але ж треба було зрозуміти, що тягнути в виданням інструкції не можна, тому що не пізніше, як 1-го березня підприємства вже мали бути передані колективам в остаточній формі. Тимчасом два наркомати не дуже поспішалися у цій справі. 26-го листопада 28 р. Наркомзем цю справу одержав, а лише 22 лютого 29 р. вироблено інструкцію.

Звільніть їх від переобтяжености

Ще в кінці 1928 року земгромада села Стариківки (на Коростенщині) порушила питання про наділення селян землею з державного фонду. „У нас велика безземельність, — пише в своїй постанові

з цього приводу земгромада—обслідування ВУЦВК це підтвердило, а тому клопочемо про наділ землею з державного лісового фонду“. В грудні 1926 р. Коростенський окрвиконком переслав це прохання до ВУЦВК. Приймона ВУЦВК'у, що одержала його, надіслала таке до Наркомзему для висновку. Наркомзем одержав це прохання 7-го січня 27 року, і тут починається тяганина. Більше шости місяців лежала справа в Наркомземі, а потім її переслали до ВУПЛ'у да висновок. У ВУПЛ'і справа лежала 4 міс. і 9 днів, до 27-го жовтня, коли повернулася з висновком до Наркомзему. В Наркомземі справа відпочила ще два місяці і мабуть відпочувала б ще більше, коли б не втручання Центрального бюро скарг, що запропонувало покласти на винних сувору дисциплінарну кару.

Засунули висуванку

Тремтіли слова, раділи й хвилювалися жінки в день свого міжнароднього свята. Більш за всіх хвилювалася робітниця Шевченко, бо для неї це свято було особливим—сьогодні, 8-го березня, накреслили професійні організації висунути її на відповідальну господарську роботу. І врешті це сталося. На жіночому зібранні постанову ухвалене. Вітали Шевченко, вона відповідала та щиро обіцяла виконувати свої обов'язки на користь радянській владі. На другий день Шевченко одержала папірця і прийшла до Тресту. З першого кроку вона навштохвнулася на перешкоду. Якийсь чинуша, не зважаючи на партквиток, подивився на неї та незадоволено пробуркотів: „І що це робиться, мене ж не питали, чи є в мене посада, чи нема“, але ж взяв папірця у Шевченко і показав їй на стіл, що стояв у кутку кімнати, та сказав: „отут буде ваше місце,

сідайте". Шевченко сіла, але що робити — не знала. Неприємно якось було нашій висуванці повертатися до дому. Навіть неприємно було розповідати про перший день своєї господарської роботи товаришкам з виробництва. Неприємно не тому, що з нею так особисто трапилось, а тому, що, працюючи на виробництві, вона як робітниця — господар країни не звертала уваги на роботу установи і навіть тільки вперше зрозуміла, через що керівні органи за основне своє завдання вважають залучення широких робітничих мас до апарату управління державою.

На другий день продовжувалася така ж робота, на третій — теж. Висуванка не втерпіла; одержувати гроші за те, що нічого не робиш, робітниця не може, а повертатися через якогось бюрократа на виробництво теж не хотілося. Вона вирішила поскаржитися до РСІ. РСІ відгукнулася. Розслідувала, з'ясувала і поставила Шевченкову на відповідне місце, а грабарів ідеї висовування теж „на відповідне місце“.

Пригода з кишкою

Хутір Заїківка лежить десь далеко, але ж є частина Української СРР і як всі частини Союзу СРР має свою сільраду, що дбає про економічне становище хутора. Виходячи з цього, сільрада ухвалила постанову про організацію пожежної команди. Дістали діжки, насоси, але ж немає кишки. Її можна дістати тільки в Харкові у Т-ва ВЗОК. Дізналися про це мешканці Заїківки, з'ясували також, що кишка коштує 12 крб. і надіслали замовлення. Довго чекали на пожежну кишку, але ж все минає. ВЗОК наважився вислати кишку. Тільки пригода, — кишку надіслано поштою з тим, що треба було доплатити ще 10 крб. Сільрада

зайвих коштів не мала. Вирішили з'ясувати листом, за віщо ще 10 крб. Чекала сільрада, чекали заїківці. Ця тяганина навіть набридла самій кишці та пошті, що повернула її назад до Харкова. Сільрада скаржиться на ВЗОК. ВЗОК виправдується. І тільки, коли втручалося Центральне бюро скарг, виявилось, що вся пригода сталася через помилку бухгалтерії ВЗОК'у, яка заприховувала не 12 крб., що були надіслані сільрадою, а тільки 2 крб., через що і вимагали додаткових грошей. Помилку виправлено, винних покарано. Заїківка з кишкою.

Склока

Тов. Х. студент з великими труднощами закінчує своє навчання. Нарешті йому залишилося до кінця тільки 3 місяці. Тов. Х. має такий характер, що каже одверто те, що на його думку не гаразд. Цю рису його характеру привітали всі ті його товариші, що дбали про належну постановку в ВУЗ'і, але ж ця риска не подобалася тим, чиї хибі тов. Х. критикував. Проти нього порушують справу, йому закидають обвинувачення в непридатності для учоби і навіть в шкідництві. Його вороги знаходять собі прихильників і, врешті за 3 місяці до закінчення ВУЗ'у тов. Х. виключають. Він скаржиться. Справа тягнеться. Більш за все тов. Х. хвилює те, що час минає, а він не вчиться. Втручання ЦБСкарг припинює знущання і його в ВУЗ'і поновлюють. Він пише — „Товариші, довідавшись, що мою справу закінчено, я сказав „спасибі“ і пішов. Так мабуть роблять багато, але ж я не можу тільки піти. Я хочу, щоб у вас було почуття моєї подяки. У деяких осіб (на жаль їх ще багато) є потреба когось переслідувати, робити комусь капості, що й сталося і зі мною. Коли я

можу принести якусь користь вашій установі, що бореться з неправдивістю, то, будь ласка, використовуйте мене, я завжди готовий бути вам на допомогу. Ще раз вдячний вам всім."

Бюрократичний жарт

Робітник прийшов до Центрального бюро скарг скаржитися на бюрократичні жарти співробітника Біржі праці, що, не зважаючи на його вищу кваліфікацію столярного майстра, надсилає його працювати за чорнороба. Робітник каже, що він доводив Біржі праці, що це є безглуздя. Надсилати зараз, коли є така велика потреба в кваліфікованій робочій силі, майстра за чорнороба, — це просто жарт. Але ж Біржа праці непохитна і через це він скаржиться. Телефоном до Бюра скарг викликають завідувача відділу Біржі праці, мабуть правдиво повідомив робітник, що там жартують, бо у відповідь на прохання ЦБСкарг передати телефонну трубку завідувачеві, якийсь співробітник відповів, що завідувача немає на Біржі праці та й не буде сьогодні зовсім. Переконавання робітника, що він щойно особисто балакав з завідувачем, викликало сумнів в ЦБСкарг, тому відряджено інспектора, щоб з'ясувати справу. Виявилося, що на біржі дійсно жартували, бо про те, що завідувача немає і мабуть зовсім сьогодні не буде, відповідав сам про себе завідувач. Коментарі зайві. Про заходи Бюра скарг також писати не треба, бо вони й так всім ясні.

ЧУДАКИ.

Кузьма Григорович Мороз.

Вже декілька років час-від-часу до Центрального бюро скарг звертається Кузьма Григорович. Справа його не така вже значна. Він скаржиться тільки на те, що сучасна астрономія не звертає уваги на його вказівки та вираховування про те, що не земля вертиться навколо сонця, а навпаки, сонце вертиться навкруги землі. Кузьма Григорович зовсім не божевільний. Він звичайний робітник. Зараз він працює на Дніпрелестані. Коли говорити з ним про різні питання, він цілком слушно відповідає, сам вступає в розмову і ніяких ознак розумових збочень у нього немає. Але ж це тільки до того моменту, поки справа не стосується астрономії. Тут Кузьма Григорович зовсім змінюється і починає доводити вірність своєї теорії. Він хвилюється, швидко говорить, обраховує кількість верств до сонця та місяця і з оливцем у руках робить накреслення, що ніби-то стверджують його слова.

Кузьма Григорович ходить і пише про свою теорію не тільки до Центрального бюро скарг. Він відвідує і інші установи. Побачивши, що на його теорію в радянських установах не звертають уваги, він навіть спромігся звернутися до чужоземних консульств, що містяться в Радянському союзі. Кузьма Григорович тут виправдується. „Я, каже,

звернувся до чужоземних консульств не для того щоб скаржитися на радянську владу, а тільки тому, що моя теорія має всесвітнє значення і може зовсім перевернути науку — астрономію“. Не пощастило Кузьмі Григоровичу в чужоземних консульствах. Там теж не пристали на його теорію і він знову звертається до Центрального бюро скарг. „Ви, каже, хоч візьміть від мене мої зауваження. Напишіть те, що я скажу. В ЦБСкарг Кузьму Григоровича знов вислухали. Поради давати йому, щоб кинув він свою теорію та зайнявся б краще громадською роботою, не рішилися, бо він страшенно проти цього обурюється, і записали його скаргу. Про себе він зазначає, як про третю особу, а саме:

Кузьма Григорович Мороз по некоторым отраслям астрономии выказывает себя автором. Первое то, что современная астрономия диктует, что земля вращается вокруг солнца, а Мороз категорически опровергает это и доказывает словесно и чертежом на бумаге, что солнце движется вокруг земли по своей солнечной орбите и проходит вокруг земли по экватору по 100 верст в сутки, так что в течение года проходит 360000 верст, а земля, в свою очередь, вращается вокруг своей оси в 24 часа.

2. Еще тов. Мороз доказывает накопление и поднятие земли летом и зимой, а именно: наклоняет и поднимает и осаждаєт землю, атмосферу океанов, северного и южного, подымает атмосферу на зиму на 6.000 верст за 6 мес., а за лето оседаєт обратно на 6.000 верст. Это доказывает пример: временное обогрєвание солнцем северного полушария, воздух северного океана слабее, чем воздух южного.

3. Вращение земли вокруг оси не уносит нас из пределов Большой и Малой Медведиц, так что с начала суток мы уходим от Б. и М. Медведицы, а к концу суток мы приходим обратно к Б. Медве-

дице. Между Б. и М. Медведицей находится звезда, стоящая на одном месте, и служащая центром Ледовитого Океана, как ось земли. Хожение солнца по орбите вокруг земли. Осенью 12 октября солнце стоит возле дышла Б. Медведицы, в течение 3-х месяцев по всей орбите оно будет стоять посреди Б. и М. Медведиц и пройдет за 3 месяца 9000 верст, а в следующие 3 месяца солнце станет наравне с М. Медведицей. За 3 месяца солнце обратно идет до дышла Б. Медведицы и получается у нас, что за 12 мес. солнце совершает свой путь кругом земли.

Дальше тов. Мороз противоречит современной астрономии в том, что она доказывает, что солнце в несколько раз больше земли, а Мороз доказывает, что солнце меньше земли, а лучи, которые освещают, это лучи откосные, примерно: у нас на западе 9 ч. утра, а на востоке 3 ч. вечера; Под 45 градусом на востоке 3 ч. вечера, а на западе 9 ч. утра. От востока, где 3 часа, и до запада, где 9 ч. утра, находится расстояние в 9000 верст, а земля вокруг оси имеет 360000 верст, итак $36:9=4$. Если бы солнце было больше земли в несколько раз, то на экваторе, на юге Африки на середине земли на 25 марта в одно время, в один час солнце в Америке не зайдет наполовину, а у нас взойдет половина, а земля параллельна 12 у. лучам диаметром земли устремляется в солнце, как иглой ввиду громадности его. Солнце, кроме обхода кругом, тем временем делает опущение и поднятие в течение 8 мес., а 25 июня солнце садится на юг в сторону Африки и после обогривания южной стороны в течение 6 мес. с 25 дек. начинает подыматься к обогриванию северного полушария. Итак солнце движется вниз и вверх и обогривает за год оба полушария.

Современная астрономия признает, что луна ниже солнца в несколько раз, но Мороз противоречит

этому и говорит, что луна бывает ниже; во время перехода солнце жжет со своей стороны луну, как до холодной земли притягивает, и из-за этого она идет ниже под солнцем, а как пройдет солнце — обратно нагревается и подымается вверх на расстояние в зимнее время туда, где солнце бывает летом. Если бы луна была ниже солнца, то летом луны не было бы видно, так что солнце с луной меняются, — солнце переходит один раз на юг, а луна на север.“

Кузьма Григорович задоволений, що його скаргу записали. Але ж, виходячи з помешкання Центрального бюро скарг, „він висловив свій сумнів про те, що його докази будуть взяті до уваги“. „У всякому разі, закінчив він свою розмову, я прохаю вас не видавати мою еорію за свою, тільки вам я її довірив“.

Тов. Н. пише:

„Я син справжнього пролетаря, колишнього залізничника. Тепер маю 22 роки. Трудову діяльність я почав з 1922 року. Вчився я в телеграфній школі, а потім був на залізниці телеграфістом. Близку скінчив бухгалтерські курси. З того ж року працював бухгалтером на міській станції. Там я був один за все. Робив розрахунки з клієнтами та складав баланси. Тепер я працюю за рахівника в бухгалтерії заводу. Коли я зустрічаюся з фактами, що їх наведено в нашій пресі, про різні зловживання в окремих установах, мені буквально починає боліти душа; за що вони негідники грабують робітничо-селянську скарбницю, Я не можу переварити того, що роблять деякі відповідальні робітники по окремих установах. Чаша терпіння в мене переповнена. Тепер я прошу вас зняти мене з моєї посади рахівника та призначити на відпові-

дальну роботу. Я не можу обминути злочинних фактів, що є по окремих радянських установах. Я мушу бути відповідальним робітником на користь справи. В мене вже виробилася політична точка зору. Я буду непохитний і на мене не зможуть впливати старі спеці-чиновники. За порядків, що тепер існують, я не можу продовжувати свою роботу рахівника. Коли позитивні наслідки нашої господарської діяльності залежать тільки від нас, відданих свідомих робітників, то тут вже дозвольте виступити і мені“.

Одержавши такого листа Центральне бюро скарг відповіло тов. Н. так: „Шановний товаришу. Ми одержали Вашого листа, де ви просите призначити Вас за відповідального робітника. Ви вказуєте на те, що, як чесний робітник, Ви не можете працювати за рахівника, бо є ще багато хиб у роботі наших установ, яких ви на своїй посаді не можете виправити. Це невірно, товаришу. Невірно вже через те, що кожний робітник є відповідальний за ту роботу, що він її виконує. Невідповідальних робітників у природі нашої соціалістичної держави нема і бути не може. До того ж, що Вам перешкоджає брати участь у виправленні наших хиб на тій самій посаді рахівника, де Ви тепер працюєте. Беріть активну участь у роботі професійних та громадських організацій, через них Ви можете себе виявити, як чесна, активна з громадським настроєм людина. Умійте бути відповідальним робітником на Вашій посаді рахівника. Інтереси держави цього вимагають“.

Це вже не чудаки, а просто дурні.

У різних питаннях звертаються до РСІ. Скаржуються на непорядки, прохають допомоги, виявляють

зловживання, бувають чудаки, бувають і дурні. Ось наприклад: мешканці будинку 49 по Шевченківській вул. м. Дніпропетровська звернулися до НК РСІ з такою скаргою телеграфом: „Просим срочно выслать вашу комиссию для принятия мер против распространяющейся трехлетней заразы от переполненных жидкостью уборных ям, которые заливают квартиры и улицы“. Як бачите, ще не перевелися дурні на Україні. Замість того, щоб звернутися в свійому місті до Міськсанепіду, вони завантажують телеграф та РСІ такими зайвими скаргами.

СУТЯЖНИКИ.

„Бувший матрос“

Констатувати, що претензії т. Х. до житлокоопу про квартирну платню та комунальні послуги є необґрунтовані, що склака, яка утворилася у житлокоопі, була наслідком сутяжницьких дій гр. Х. проти робочого складу житлокоопу. Що через сутяжництво Х. навіть всіх мешканців житлокоопу багато разів викликалося до судових установ. Через те мешканці житлокоопу — робітники примушені були подати заяву до голови окрсуду з проханням припинити справу Х. та звільнити їх від явки в суди за нею, бо багаторазові виклики до судових установ відривають їх від роботи на підприємствах. Беручи до уваги зазначене та те, що справу Х. . . розглядалося вже по всіх судових та доглядчих інстанціях так в нижчих, як і в вищих, при чому всіма була визнана за необґрунтовану, — вважати дальніше її переведення за недоцільне, чому за цим питання остаточно припинити. Довести до відому окрфілії спілки про неправильні дії групкому спілки, що, не познайомившись досить зі справою Х., почала клопотати за нього перед судустановами, що також сприяло тяганині.

Таку постанову ухвалило Центральне бюро скарг РСІ, розглянувши мабуть соту скаргу Х.

Що собою уявляє ця особа. Середнього росту людина, в якій зразу можна впізнати бувшого писаря. Він в своїй житлокоопівській справі пише скарги до всіх установ, які тільки є в радсоюзі. Він пише скарги до ВУЦВК'у, Прокуратури, НК РСІ, Чайвищого суду, ЦКК, ЦК КПБУ і т. інш. Починає він свої скарги так: „Потерпілого, бувшого матроса, інваліда праці і пенсіонера і т. д. і далі строчить дрібним писарським почерком з посилками на артикули Кодексів та закони; кожна скарга розтягується на декілька аркушів. Скарги — це його манія. Бригада робітників, що розслідувала, за дорученням Центрального бюро скарг цю справу, записала в своєму акті таке: „З першого дня вселення Х... до житлокоопу в 1920 р. в будинкові настав хаос: сутички, що доходили до бійок, склоки і т. ін. Було все це на ґрунті того, що гр. Х. згрупував навколо себе ще декількох осіб, з категорії бувших, які намагалися дискредитувати правління житлокоопу. Гр. Х. і його компанія всілякими засобами намагалися оговорити житлокооп та тягали до суду всіх тих, хто викривав їх. Він хотів, щоб будинок було передано колишньому власникові, а для цього він намагався якими тільки можна засобами зруйнувати житлокооп.

Історія гр-на Х. це не тільки історія людини, що має якийсь хворобливий нахил до сутяжництва та завантаження різних органів дрібними кляузними справами, це історія про те, що в наших установах ще не налагоджено роботи, в наслідок чого різні сутяжники мають змогу протягом багатьох років примушувати установи витрачати зайво час на розгляд їх сутяжницьких справ.

Безробітний Сачівкін.

Безробітного Сачівкіна Т. С.—Заява.—„При сем прошу дать ответ или копию моего обжалования и

дати направлення кудись звернутися по справі об звільненні мене з заводу, так як я вважаю рішення Прокуратури неправильним, а також і ваше бездіяльність. Прошу дати відповідь на папері і прошу допомогти мені. Дайте грошове пособие, ввиду моєї безробітності, так як не маю далі засобів, чим жити".—Так вдесяте писав Сачівкін до Центрального бюро скарг, повторюючи в кожній скарзі одне і теж.

Хто ж такий Сачівкін й чого він звертається до Бюро скарг. Про це яскраво свідчить висновок Прокурора Наркомюсту, що знайшов таке: 28 грудня 1928 р. Сачівкіна звільнено з Краматорського цементного заводу „Пушка“ за порушення правил внутрішнього розпорядку, а саме: що він Сачівкін спав на роботі (в другий раз), а також до цього мав догану з попередженням за відмовлення в роботі за хворобою, в той час, як лікар визнав його працездатним, а також він ще мав догану за прогул без поважних причин. Конфліктно-розціночна комісія звільнення санкціонувала. Відділ праці визнав постанову РКК за вірну, а Трудова прокуратура, після розгляду справи інспектором праці, не знайшла підстав до опротестування постанови, тому що визнала звільнення за вірне.

20-VIII 1929 р. Сачівкін поступив на роботу в Краматорський ЦРК продавцем, де його 2-IX 1929 р. звільнено за те, що він помочився в льохові на продукти, про що свідчить член міськради (в заяві зав. мага). (Один випадок, коли мочився, Сачівкін визнав на суді, де казав, що це робив, тому що не було про це об'яви, що не можна мочитися). Трудсуд в позові Сачівкінові відмовив, а окресуд вирока залишив в силі, а скаргу Сачівкіна—без наслідків.

Прокурор, беручи до уваги, що звільнення Сачівкіна як з цементного заводу, так і з Краматор-

ського ЦРК, провадилося за порушення дисципліни, що матеріали, які є в справах, досить характеризують Сачівкіна, як симулянта та лодиря, що він мав прогули без поважних причин, що з ним робітники не хотіли працювати, що ніяких особистих рахунків ніхто з ним не робив, а тому вважає переведення в порядкові догляду в цих справах закрити, скаргу Сачівкіна залишити без наслідків. Справи повернути по належності.

З цього висновку і без коментарів видно, що уявляє з себе Сачівкін. Але ж після цього він на працю не поступив, а продовжував звертатися зі скаргами та проханням про допомогу до всіх установ, причому скарги свої розподіляв у порядкові поступовості, цебто скаржився почергово на тих, хто йому відмовляв. Нахабне обличчя Сачівкіна можна було бачити в приймальні Прокуратури та РСІ протягом декількох тижнів, щодня з 9-ти годин ранку і до закінчення праці. Він з безробіття займався вислуховуванням других відвідувачів, що були в приймальнях, та наушав їх (пишімо „наушав“ а не з'ясовував, тому що це було дійсно так) скаржитися не в своїх справах, а на того чи іншого співробітника, а потім, посилаючись на це, мовляв, не я тільки один на такого т-ша скаржусь, а ось і другі, а тому перегляньте мою справу ще раз, оскільки таку розглянемо не об'єктивно. Такому типові пощастило примусити наші установи займатись його справами протягом декількох місяців, але врешті, коли спеціальним слідством доведено безпідставність його домагань, цю справу було облишено.

Людина, що не хоче працювати.

„Дорогой Клементий Ефремович, тов. Ворошилов. Обращаюсь к Вам не впервые и думаю, что на

этот раз мы закончим с этим. Суть просьбы — буду краток. В данное время болен расстройством в тяжелой степени и вот вместо должного лечения и внимания — врачи города Харькова решили меня замучить, издеваются над моей личностью и тем усугубляют мое состояние, сводя со мной личные счеты, угрожают изживать, в крайнем случае, отравить и т. д. Все это происходит при полном поощрении со стороны органов Здравоохранения, что вынудило меня обратиться опять за Вашим содействием. Требую Вашего личного содействия в срочном порядке“.

Підпис.

Так писал гр. Иванов Наркомвоенмору Ворошилову. Свою писанину г-н Иванов продолжает уже на протяжении четырех лет, завантажывая все установи своими скаргами. Коли Центральное бюро скарг, одержавши від різних установ скарги г-на Иванова, вирішило переговарити з ним, щоб остаточно припинити тяганину, то це йому не пощастило, бо викликаний Иванов надіслав листа, що за станом здоров'я він ходити зовсім не може і тому просить взяти до уваги ті його вказівки, що він зазначив у скарзі. В той же час г-на Иванова деякі співробітники Бюро бачили на вулиці міста і навіть з ним розмовляли, при чому ніяких зовнішніх ознак хвороби він не виявляв. Лікар, що, за дорученням Бюро скарг, відвідав г-на Иванова, вдома його не застав. Бюро скарг вирішило остаточно цю справу розв'язати і тому запропонувало лікарській експертизі освідувати Иванова і дати свого вичерпного висновка. Лікарі знайшли таке — „гр-н Иванов 27 лет, со времени своего заболевания проделал всевозможные виды лечения не только амбулаторного, но и стационарного, при чем в некоторых стационарах про-

бывал по два раза и лечился в них дольше обычных сроков (в Харьковском Психо-неврологическом Институте 4 мес., Киевском—2¹/₂ мес.) и, несмотря на это длительное разнообразное лечение, стойкого результата не получилось и Иванов на протяжении последних 3 лет никаким систематическим трудом не занимался. Принимая во внимание все вышеизложенное и данные объективные исследования, комиссия находит, что Иванов страдает навязчивым состоянием на почве невратической конструкции и потому у него имеется стойкая утрата трудоспособности в настоящее время. Дальнейшее лечение в стационарах не дало, как и раньше, длительного улучшения в состоянии здоров'я, но для него было бы полезно постепенное вовлечение в трудовой коллектив в условиях спокойной обстановки". До цього треба ще додати, що г-н Іванов, перебуваючи в стаціонарах, вчиняв бешкети, в загальних палатах мав зносини з жінками, чим викликав обурення інших хворих і т. інш. Після такого висновку лікарської комісії, гр. Іванов розразився скаргами до всіх установ, в яких зазначає — „Созвали експертизу, групу врачей и, поскольку было уязвлено врачебное самолюбие, решили постановить какую-то ерунду, в смысле трудовой терапии в сельском хозяйстве. Вероятно у данной врачебной группы высохли мозги окончательно. Кто же с таким нервным расстройством будет в поле работать. К тому же я вообще не хожу. Если результата никакого не будет, я обращаюсь за содействием к иностранным представителям и обещаю Вам, что подыму скандал на весь РСФСР“.

Остання постанова Центрального бюро скарг така: „Зважаючи на висновок лікарської комісії про непотрібність дальнішого стаціонарного лікування гр. Іванова, справу в ЦБСкарг вважати вичерпаною“.

Як не треба скаржитися

Заклик Робітничо-Селянської інспекції до працюючих — повідомляти про хиби та викривлення в роботі радянського апарату — знайшов широкий відгук. До РСІ надсилається безліч скарг та заяв. РСІ приймає, розглядає, відбирає що поважніше, вживає по заявах потрібних заходів й т. інш.

Але ж треба відмітити, про одноразово з цим позитивним відгуком на заклик РСІ є і негативні явища. РСІ й адміністративні органи завантажуються зайвим листуванням та розслідуванням заяв, що можуть бути розв'язані безпосередньо установами, що до їх справа стосується. Особливо за останні часи масового характеру набула практика розсилання копій, що надсилаються всім, всім, всім. До того ж головним чином це роблять не з заявами про хиби в окремих ланках, державного апарату, а, навіть, виключно, з скаргами, що зазначають про порушення особливих інтересів скаржників.

Громадянин, який вважає, що його неправильно звільнено з посади, замість того, щоб звернутися безпосередньо до відповідного органу, який розв'язує трудові конфлікти, заадресовує свою скаргу в багатьох випадках генеральному Секретареві ЦК та в копіях Голові ЦКК ВУЦВК'у, генеральному Прокуророві й т. і. Практика доводить, що такий громадянин завжди подає скаргу також й до відповідного органу, але ж про це в скарзі, заадресованій всім, всім, всім, нічого не зазначає, логічно вважаючи, що в такому разі вона просто може бути залишена без руху. Адресати, одержави копію такої скарги, щоб не було їм закидів в тяганині (буває і так), в більшості сплавають таку нижній своїй установі з папірцем: „надсилаємо“ на ваш розгляд скаргу т. Про напямок скаржника повідомлено. „Було б ще нічого,

коли б такі копії надсилалися до відповідного органу, але ж завжди їх пересилається до своєї нижчої установи за місцем перебування скаржника. Нижчі установи, одержавши такого папірця, завантажуються зайвим листуванням, сами шлють нагадування, одержують нагадування. Робота кипить, а в наслідків все одно, всі копії приходять до тої установи, компетенції якої стосується вирішення питань, що зачеплені в скарзі.

Громадяни, що пишуть свої заяви в копіях всім, всім, всім, повинні знати, де це не сприяє скорішому вирішенню справ, а, навпаки, затримує таке, оскільки всі установи, що одержали копії, погоджують одна з одною справу.

Практики розсилання копій всім, всім, всім, додержують не тільки приватні громадяни, а також нажалі і установи. Серед 2000 копій, що одержані в Центральному бюрі скарг за 8 місяців, можна знайти велику кількість курйозів, що свідчать про нахабство (інакше не можна це розуміти) окремих бюрократів, що захищають себе від відповідальності зазначенням „копія НКРСІ“.

Такий спосіб вирішення справ та захисту своїх інтересів, хоч і не можна в повної мірі визначити як сутяжницький, але ж певно можна сказати, що сутяжництву він сприяє.

З М І С Т

	Стор.
Передмова (члена Колегії НКРСІ УСРР т. Новікова)	5
Як працює Бюро Скарг РСІ	7
Типи скаржників	9
Засідання Бюро Скарг	20
Масові операції Бюро Скарг (наскоки)	22
Конкретні носії бюрократизму	46
Чудаки	65
«Сутяжники»	71

